

Miasto Świdwin

**AKTUALIZACJA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA ŚWIDWIN
NA LATA 2008-2011
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY
NA LATA 2012-2015**

Maj 2008

ABRYŚ
Spółka z o.o.

ul. Daleka 33, 60 – 124 Poznań

tel. (+48 61) 65 58 100

fax: (+48 61) 65 58 101

www.abrys.pl

e – mail: projekty@abrys.pl

**AKTUALIZACJA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA ŚWIDWIN
NA LATA 2008-2011
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY
NA LATA 2012-2015**

Zespół autorski:

mgr Joanna Witkowska

mgr Igor Szymkowiak

Ewelina Sergiel

mgr inż. Magdalena Przybyła

1. WSTĘP	9
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	9
1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	9
1.3. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	9
1.4. RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	9
1.5. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	9
1.6. ŹRÓDŁA DANYCH	10
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	11
2.1. POŁOŻENIE I UWARUNKOWANIA Z NIM ZWIĄZANE	11
2.1.1. Położenie administracyjne i komunikacyjne	11
2.1.2. Położenie geograficzne	11
2.1.3. Geologia	11
2.1.4. Hydrogeologia	11
2.1.5. Hydrologia	12
2.1.6. Klimat	12
2.2. STAN PRZESTRZENI	12
2.3. SPOŁECZNOŚĆ	12
2.4. GOSPODARKA	13
3. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO	14
3.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	14
3.1.1. Analiza stanu istniejącego	14
3.1.2. Przyjęte cele i priorytety	17
3.1.3. Kierunki działań	17
3.1.4. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej	18
3.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	19
3.2.1. Analiza stanu istniejącego	19
3.2.2. Przewidywane kierunki zmian	20
3.2.3. Przyjęte cele i priorytety	20
3.2.4. Kierunki działań	20
3.2.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej	21
3.3. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	22
3.3.1. Analiza stanu istniejącego	22
3.3.2. Przewidywane kierunki zmian	23
3.3.3. Przyjęte cele	24
3.3.4. Kierunki działań	24
3.3.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej	25
3.4. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH	26
3.4.1. Analiza stanu istniejącego	26
3.4.2. Przyjęte cele	27
3.4.3. Kierunki działań	27
3.4.4. Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu	28
4. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	29
4.1. MATERIAŁOCHŁONNOŚĆ, WODOCHŁONNOŚĆ, ENERGOCHŁONNOŚĆ I ODPADOWOŚĆ PRODUKCJI	29
4.1.1. Analiza stanu istniejącego	29
4.1.2. Przewidywane kierunki zmian	31
4.1.3. Przyjęte cele	31
4.1.4. Kierunki działań	31
4.1.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej	32
4.2. WYKORZYSTANIE ENERGII ODNAWIALNEJ	32
4.2.1. Analiza stanu istniejącego	32
4.2.2. Przewidywane kierunki zmian	35

4.2.3.	Przyjęte cele	36
4.2.4.	Kierunki działań.....	36
4.2.5.	Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu.....	37
4.3.	KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH OCHRONA PRZED POWODZIĄ I SKUTKAMI SUSZY	37
4.3.1.	Analiza stanu istniejącego	37
4.3.2.	Przewidywane kierunki zmian.....	39
4.3.3.	Przyjęte cele	39
4.3.4.	Kierunki działań.....	39
4.3.5.	Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu.....	40
5.	ŚRODOWISKO I ZDROWIE. DALSZA POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	41
5.1.	JAKOŚĆ WÓD.....	41
5.1.1.	Analiza stanu istniejącego	41
5.1.2.	Przewidywane kierunki zmian.....	45
5.1.3.	Przyjęte cele	46
5.1.4.	Kierunki działań.....	46
5.1.5.	Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej.....	46
5.2.	ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA.....	47
5.2.1.	Analiza stanu istniejącego	48
5.2.2.	Przewidywane kierunki zmian.....	50
5.2.3.	Przyjęte cele	50
5.2.4.	Kierunki działań.....	50
5.2.5.	Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu.....	51
5.3.	POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE I KLĘSKI ŻYWIOŁOWE.....	52
5.3.1.	Analiza stanu istniejącego	52
5.3.2.	Przyjęte cele	53
5.3.3.	Kierunki działań.....	53
5.3.4.	Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu.....	54
5.4.	ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	55
5.4.1.	Analiza stanu istniejącego	56
5.4.2.	Przewidywane kierunki zmian.....	57
5.4.3.	Przyjęte cele	57
5.4.4.	Kierunki działań.....	57
5.4.5.	Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu.....	58
5.5.	ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	60
5.5.1.	Analiza stanu istniejącego	60
5.5.2.	Przewidywane kierunki zmian.....	60
5.5.3.	Przyjęte cele	60
5.5.4.	Kierunki działań.....	60
5.5.5.	Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych	61
6.	EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	61
6.1.	ANALIZA STANU AKTUALNEGO	61
6.1.1.	Przyjęte cele	62
6.1.2.	Kierunki działań.....	62
6.1.3.	Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu.....	62
7.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU.....	64
7.1.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY PROGRAMOWO-PLANISTYCZNE	64
7.2.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REGLAMENTUJĄCE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA.....	64
7.3.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY FINANSOWE.....	64
7.4.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY KARNE I ADMINISTRACYJNE.....	64

7.5.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA.....	65
7.6.	EDUKACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	65
7.7.	UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PODEJMOWANIU DECYZJI.....	65
8.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	66
9.	STRESZCZENIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	68

Spis Tabel:

Tabela 1	Użytkowanie gruntów w mieście Świdwin.....	12
Tabela 2	Liczba mieszkańców w Świdwinie.....	12
Tabela 3	Najważniejsze obiekty w ewidencji konserwatorskiej zakwalifikowane do wpisu do rejestru zabytków.....	16
Tabela 4	Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 w zakresie ochrony przyrody.....	18
Tabela 5.	Zadania do realizacji na lata 2008-2015 w zakresie ochrony lasów.....	21
Tabela 6	Klasa bonitacji gleb pod gruntami ornymi w mieście Świdwin.....	22
Tabela 7.	Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony gleb.....	25
Tabela 8	Wykorzystanie wody na cele przemysłowe w mieście Świdwin w latach 2004-2006.....	26
Tabela 9.	Lista przedsięwzięć w ramach ochrony kopalni i wód podziemnych.....	28
Tabela 10	Zużycie wody w latach 2004-2006 r. na terenie miasta Świdwin [dam^3].....	29
Tabela 11	Zużycie wody na jednego mieszkańca w Mieście Świdwin w latach 2004-2006.....	29
Tabela 12	Liczba odbiorców energii elektrycznej oraz zużycie energii w latach 2004-2006.....	30
Tabela 13	Zużycie energii elektrycznej w latach 2004-2006 [kWh].....	30
Tabela 14.	Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 w zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii.....	32
Tabela 15.	Potencjalna energia użyteczna w $\text{kWh/m}^2/\text{rok}$ w wyróżnionych rejonach Polski.....	34
Tabela 16.	Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu - odnawialne źródła energii.....	37
Tabela 17.	Przedsięwzięcia na lata 2008 - 2015 w zakresie ochrony przed powodzią.....	40
Tabela 18	Wynik monitoringu Regi.....	41
Tabela 19	Ujęcia wody na terenie miasta Świdwina.....	42
Tabela 20	Długości nowo wybudowanej sieci wodociągowej w latach 2004-2007.....	43
Tabela 21	Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej w mieście Świdwin w latach 2004-2007.....	44
Tabela 22	Zestawienie podstawowych wyników badań wody na ujęciach miejskich.....	45
Tabela 23.	Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.....	46
Tabela 24	Zestawienie rodzajów i wielkości emisji SO_2 , NO_2 i CO w powiecie świdwińskim w latach 2005-2007.....	49
Tabela 25	Zgazyfikowanie miasta Świdwina.....	49
Tabela 26.	Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 związane z ochroną powietrza atmosferycznego.....	51
Tabela 27	Ilość i rodzaj interwencji KPPSP w Świdwinie w latach 2004-2007.....	53
Tabela 28	Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 związane z ochroną przed poważnymi awariami.....	54
Tabela 29	Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{\text{Aeq D}}$ i $L_{\text{Aeq N}}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.....	55
Tabela 30.	Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony przed hałasem.....	58
Tabela 31.	Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	61
Tabela 32.	Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców Miasta.....	62

LEGENDA SKRÓTÓW:

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GFOŚiGW – Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

GZWP – główny zbiornik wód podziemnych

IMiGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej

MEC sp. z o.o. – Miejska Energetyka Ciepła sp. z o.o. w Świdwinie

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

OZE – odnawialne źródła energii

PFOŚiGW – Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PKPSP – Państwowa Komenda Powiatowej Straży Pożarnej

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

WPI – Wieloletni Plan Inwestycyjny

WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

ZZDW – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich,

ZUK – Zakład Usług Komunalnych

1. Wstęp

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin przyjętego Uchwałą Nr XXII/186/04 Rady Miasta Świdwin z dnia 25 października 2004r. w sprawie przyjęcia „Programu...”

1.2. Cel i zakres opracowania

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami) oraz ustawy o odpadach (Dz. U. nr 39 z 2007, poz. 251 z późn. zm.), przyjęte dokumenty podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. W dokumencie tym zawarto treści właściwe dla programów ochrony środowiska obejmujące zadania gminy.

Celem opracowania jest „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin.

Program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do projektu Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014. Niniejsze opracowanie, określające kierunki polityki ekologicznej na lata 2007 - 2010 oraz 2011-2014, należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010", a więc odniesienia jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Potrzeba tej aktualizacji wynikała też z uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. Stwarza to szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców, przykładowo poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE.

Prawo ochrony środowiska w art. 13-16 wprowadza obowiązek przygotowywania i aktualizowania co 4 lata polityki ekologicznej państwa.

Zgodnie z art. 14 Ustawy o odpadach Programy ochrony środowiska podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata.

Zgodnie z ustawą o odpadach art. 14, ust. 7, projekty gminnych planów gospodarki odpadami, które są integralną częścią programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu, natomiast projekty programów ochrony środowiska, zgodnie z prawem ochrony środowiska (art. 17, ust. 2) są opiniowane odpowiednio przez zarząd jednostki wyższego szczebla, czyli przez zarząd województwa.

1.3. Podstawa prawna opracowania

Dokument został opracowany w związku z obowiązkiem nałożonym na gminy przez ustawę z 27.04.2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008.25.150) w art.17 i 18, oraz ustawę z 27.07.2001 o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, (Dz. U. 2001.100.1085z późn. zm.) w art. 10 w zakresie terminu jego realizacji.

Program został opracowany w oparciu o obowiązujące przepisy prawne a także „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” wydane przez Ministerstwo Środowiska w grudniu 2002 roku.

1.4. Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska

Zgodnie z art. 17, ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami) organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, a także zapisów programu ochrony środowiska wyższego rzędu sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając wymagania niezbędne przy sporządzaniu polityki ekologicznej państwa określone w art. 14 ustawy Prawo ochrony środowiska. Program, o którym mowa uchwała rada gminy (art. 18, ust. 1).

Zgodnie z art. 18, ust. 2 z wykonania gminnego programu ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy.

1.5. Cele i kierunki działań

Zgodnie z art. 14 ust. ustawy Prawo ochrony środowiska gminne programy ochrony środowiska określają w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- kierunki działań,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,

- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin cele, priorytety oraz kierunki działań nawiązują do przyjętych celów i kierunków w Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego.

Program bazuje również na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym, jak i lokalnym, nawiązuje również do Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Świdwin. Nadrzędnym celem PRL jest realizacja zadań, które mają na celu rozwój miasta poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej, stanu środowiska, poprawę zaplecza kulturalnego, poprawę zaplecza edukacyjnego, rozbudowę infrastruktury turystycznej i sportowej, poprawę gospodarki mieszkaniowej.

1.6. Źródła danych

Przy opracowaniu dokumentacji wykonawcy Programu korzystali z danych pochodzących z:

- Urzędu Miasta w Świdwinie
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Koszalinie,
- Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świdwinie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Główny Urząd Statystyczny,

2. Charakterystyka Miasta

2.1. Położenie i uwarunkowania z nim związane

2.1.1. Położenie administracyjne i komunikacyjne

Miasto położone w środkowej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie świdwińskim. Świdwin jest zarówno siedzibą władz miasta, gminy jak i powiatu. Powiat świdwiński graniczy z sześcioma innymi powiatami.

Od zachodu z łobeskim i gryfickim, od północy z kołobrzeskim, od północnego- wschodu i wschodu z białogardzkim i szczecinieckim, a od południa z drawskim. W jego skład wchodzi 5 gmin: miasto Świdwin oraz gminy: Brzeżno, Połczyn Zdrój, Rąbino, Sławoborze i Świdwin. Świdwin leży na trasie dość ważnych szlaków komunikacyjnych.

Przez teren miasta przebiegają drogi wojewódzkie

- 162 Kołobrzeg – Drawsko Pomorskie
- 151 Świdwin – Łobez
- 152 Połczyn Zdrój - Świdwin – Płoty

Przez teren miasta przebiegają dwie linie krajowe:

• jednotorowa, zelektryfikowana linia relacji Szczecin – Stargard Szczeciński – Świdwin – Białogard.

• Jednotorowa linia drugorzędna o znaczeniu lokalnych relacji Świdwin – Smardzko obecnie wykorzystywana tylko do transportu towarowego.

2.1.2. Położenie geograficzne

Miasto położone w środkowej części województwa zachodniopomorskiego, na Wysoczyźnie Łobeskiej, w północno – zachodniej części dużej krainy geograficznej zwanej Pojezierzem Pomorskim. Jest to polodowcowy obszar moreny dennej, którego rzeźba kształtowała się około 25 tys. lat temu w okresie ustępowania lądolodu. Teren urozmaicony wieloma pagórkami, obniżeniami, jeziorami, dolinami drobnych rzek i strumyków.

2.1.3. Geologia

Budowa geologiczna obszaru powiatu determinuje możliwości i wykorzystanie kopalin. Budowa strefy przypowierzchniowej zawiera utwory z lokalnie występującymi torfami i piaskami. Budowa podłoża głębszego zawiera utwory trzeciorzędowe w postaci mułków z soczewkami piasków drobnych zagłębiających się pod utwory czwartorzędowe wykształcone w postaci glin i piasków. W północnej części powiatu występują znaczące pokłady żwirów i piasków.

Z głęboką budową geologiczną rejonu Świdwina i stylem tektoniki wiąże się zagadnienie występowania wód geotermalnych. W obrębie lokalnej struktury tektonicznej zwanej antykliną Świdwina notuje się płytkie występowanie piaskowców triasu górnego. Piaskowce te tworzą kolektor wód geotermalnych.

Na terenie miasta nie występują eksploatacja kopalin naturalnych.

2.1.4. Hydrogeologia

Rejon Świdwina wchodzi w skład podregionu pomorskiego. Głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy występujący na głębokości od 20 do 60 m osiagający miąższości do 30 m (lokalnie 35 m). Wydajności osiagają wielkość od 10 m³/h do 80 m³/h, a wodonośność rejonu na południe od miasta wzrasta do 120 m³/h. Poziom czwartorzędowy prowadzi wody pod znacznym ciśnieniem (warunki subartezyjskie, niektóre ze studni z samowypływami stabilizującymi się nawet 3,9 m n.p.t.- ujęcie w dolinie Regi). Lustro wód poziomu użytkowego stabilizuje się na wysokości 85-100 m n.p.m.. Kierunek przepływu wód podziemnych układa się od wysoczyzny ku dolinie Regi stąd wysoka wartość zasobów dyspozycyjnych struktury hydrogeologicznej doliny Regi.

Czwartorzędowy poziom użytkowy jest na terenie miasta poziomem dobrze izolowanym. Zalega średnio na głębokości 40 m pod pokrywą glin zwałowych. Górny międzyglinowy poziom (nie jest na terenie miasta poziomem użytkowym - poza pojedynczymi studniami) posiada słabą izolację i bezpośredni kontakt hydrauliczny z wodami w dolinie Regi. Rzeka drenuje ten poziom zbierając zanieczyszczenia przenikające do wód gruntowych także w wysoczyznowej części miasta. Jest to fakt bardzo istotny dla zjawiska migracji zanieczyszczeń z ognisk powierzchniowych do wód rzeki. Stwarza wymogami zaostrzonego reżimu ochrony przed zrzutami ścieków i odpadów nie tylko w obszarze samej doliny Regi.

Miasto Świdwin posiada bardzo korzystne warunki hydrogeologiczne wynikające z układu warstw geologicznych jak i warunków zasilania.

2.1.5. Hydrologia

Przez miasto Świdwin przepływa rzeka Rega. Na terenie miasta płynie na długości 5,5 km. Głębokość koryta do 2 m. Spadek rzeki na tym odcinku wynosi 0,098 % (0,1 ‰), a średni przepływ roczny kształtuje się w wielkości 1,67 m³/s. Rega posiada źródła 17 km na południowy-wschód od Świdwina (jezioro Stare Resko) położone na wysokości 183 m n.p.m.. Granica woj. koszalińskiego opuszcza na 58-ym kilometrze długości (Byszewo) zbierając wody ze zlewni o powierzchni 476 km².

Jezioro Bukowiec (Bucholec) - położone jest w południowej, wysoczyznowej części miasta. Wody jeziora są dziedziawione przez PZW i udostępniane do wędkowania na ogólnych zasadach. Przy wschodnim brzegu jeziora znajduje się ośrodek wypoczynkowy (dawny OSiR, obecnie obiekt prywatny). Baza noclegowa posiada 40 miejsc w domkach kempingowych i 500 miejsc na polu namiotowym. Funkcjonuje restauracja, molo, wypożyczalnia sprzętu sporto-wego. Do ośrodka prowadzi droga dojazdowa z parkingiem zewnętrznym.

2.1.6. Klimat

W Świdwinie występuje topoklimat, który charakteryzuje się inwersjami powietrza, co powoduje, że w dolinach zalegają mgły i chłodne powietrze o wysokim współczynniku wilgotności powodujące ruchy powietrza w dół i w górę. Dzięki temu następuje częsta wymiana powietrza i czystość atmosfery. Czystość atmosfery ulega zanieczyszczeniu w okresie zimy (grzewczym) poprzez spalanie węgla oraz ruch samochodowy i występujący bezruch powietrza.

Dzięki topoklimatowi długość sezonu turystycznego wynosi aż 18 tygodni od połowy maja do połowy października i sprzyja turystyce pieszej, konnej, rowerowej, kajakowej i wypoczynkowi weekendowemu.

2.2. Stan przestrzeni

Miasto Świdwin zajmuje powierzchnię 2251 ha, z czego 46,7% stanowią użytki rolne. Grunty orne zajmują 37,5% miasta, łąki i pastwiska 9,1%, Niewielki jest również udział lasów i gruntów leśnych, które stanowią 8,4%. Tereny pod wodami stanowią natomiast 0,7% powierzchni miasta.

Pozostałe grunty zurbanizowane i nieużytki zajmują ponad 46% powierzchni miasta.

Tabela 1 Użytkowanie gruntów w mieście Świdwin

Jednostka	Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]			Lasy i grunty leśne [ha]	Grunty pod wodami [ha]	Pozostałe [ha]
		Użytki rolne – ogółem	Grunty orne	Łąki i pastwiska			
Świdwin	2251	1052	890	206	189,4	96	1039

Źródło: GUS

Wysoki procent użytków rolnych i gruntów ornych w strukturze kategorii gruntów gminy wskazuje zdecydowanie na miejsko-rolniczy charakter. Jednocześnie w strukturze gruntów na podkreślenie zasługuje mały udział lasów, koncentrujących się głównie w jej części południowej i są one głównie własnością Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Świdwin. Niewielkie powierzchnie leśne stanowią własność komunalną gminy

2.3. Społeczność

31 grudnia 2006 r. na terenie miasta, wg danych GUS zameldowanych było 15754 mieszkańców. Liczba mieszkańców w stosunku do 2004 r. spadła o 2%.

Tabela 2 Liczba mieszkańców w Świdwinie

Jednostka terytorialna	2004	2005	2006
Kobiety	8 388	8 332	8 246
Mężczyźni	7 672	7 612	7 508
Razem - Miasto Świdwin	16 060	15 944	15 754

Źródło: GUS

Stan ludności jest zmienny ze względu na jednostkę lotniczą i pobyt czasowy żołnierzy zasadniczej służby wojskowej.

2.4. Gospodarka

Główną funkcją gospodarczą Świdwina jest funkcja produkcyjna, z dominacją przemysłu spożywczego, z rynkami zbytu wykraczającymi poza obszar miasta i gminy. W układzie sieci osadniczej regionu Świdwin pełni rolę ośrodka subregionalnego obsługując w zakresie administracji publicznej, gospodarczej i edukacji mieszkańców w obszarze powiatu Świdwin (około 50.000 osób).

Poziom społeczno-ekonomiczny mieszkańców miasta ocenia się jako przeciętny i dość zróżnicowany.

W 2006 r. w systemie REGON zarejestrowanych było 1733 podmiotów gospodarczych, z czego w sektorze prywatnym 1552, natomiast w sektorze publicznym 181.

3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

3.1.1. Analiza stanu istniejącego

Terytorium miasta Świdwin to obszar, na którym jest niewiele form prawej ochrony przyrody. Właściwie należą do takowych jedynie lasy ochronne, a z obiektów chronionych, na mocy decyzji Rady Miasta Świdwin dotychczas utworzono cztery pomniki przyrody.

Do obszarów cennych przyrodniczo na terenie miasta Świdwin można zaliczyć:

- Park Miejski
- Starodrzewy na cmentarzach
- Zieleń uliczna i skwerów
- Korytarz ekologiczny Regi i jej cieków
- Lasy
- Zadrzewienia śródpolne „oczka” polodowcowe
- Szpalery drzew przydrożnych i śródpolnych

3.1.1.1.1 Pomniki przyrody

Dotychczas na terenie Świdwina zarejestrowano i zatwierdzono 4 pojedyncze bądź grupy pomnikowych drzew. Pomnikowe drzewa to pozostałości dawnych nasadzeń, często przy starych domostwach lub na terenach przykościelnych. Zatwierdzone pomniki przyrody to:

- dęb szypułkowy *Quercus robur*,
- klon zwyczajny *Acer platanoides*,
- grupa 6 lip drobnolistnych *Tilia cordata*,
- wierzba krucha *Salix fragilis*,

Jako prawne formy ochrony przyrody powołane zostały one Uchwałą nr XXXVII/299/01 Rady Miasta Świdwin z dn. 29.11.2001 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz.Urząd.Woj. Zachodniopom. Nr 5760, poz.1699).

3.1.1.2. Obszary i obiekty przewidziane do ochrony

Na podstawie przeprowadzonej w gminie inwentaryzacyjnych badań terenowych w latach 2003-2006 zaproponowano utworzenie dalszych form ochronnych uzupełniających dotychczasową sieć obiektów prawnie chronionych.

Proponuje się utworzenie:

- 1 rezerwatu przyrody na stromej skarpie po południowej stronie jeziora Bukowiec, w południowej części miasta Świdwin. Ochronie podlegają naturalne fitocenozy leśne liściaste z przestojami dorodnych buków, grabów i dębów; stanowisko roślin chronionych i rzadkich.
- Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Regi”, znajdującego się w północnej, środkowo-zachodniej i południowej części miasta. Ochronie podlega dolina rz. Regi wraz z rynną jez. Bukowiec. W granicach tego obszaru znajduje się rzeka Rega wraz z kompleksami łąk i olsów w jej dolinie oraz mezotroficzne jezioro Bukowiec z sąsiednim lasem bukowo-dębowym. Teren ten obejmuje najcenniejszą pod względem przyrodniczym część miasta. W trakcie inwentaryzacji na obszarze tym stwierdzono cenne gatunki zwierząt: perkoz dwuczuby, łabędź niemy, gągoł, kokoszka wodna, derkacz, kszyc, brodziec piskliwy, zimorodek, strumieniówka, brzęczka, świerszczak, trzciniak, gawron, padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, ropucha szara, żaba wodna, żaba moczarowa, żaba jeziorkowa, żaba trawna, traszka zwyczajna, szczeżuja pospolita, skójka malarska, skójka zastrzona, tygryk paskowany, trzmiele: ogrodowy, kamiennik, leśny i ziemny, biegacze: złocisty, wręgaty, granulowany, ogrodowy, gajowy i fioletowy.
- zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Bukowiec” celu ochrony części doliny Regi, jeziora Bukowiec i kompleksu leśnego. Na terenie obszaru znajduje się mezotroficzne jezioro Bukowiec, las bukowo-dębowy, wilgotne łąki w dolinie Regi. ZPK obejmuje najcenniejszy z nielicznych w Świdwinie terenów leśnych oraz cenny fragment doliny Regi z rzadkimi gatunkami ptaków: kszyciem i derkaczem. W trakcie inwentaryzacji na obszarze tym stwierdzono szereg cennych gatunków zwierząt: wiewiórka, perkoz dwuczuby, łabędź niemy, gągoł, derkacz, kszyc, brodziec piskliwy, strumieniówka, trzciniak, jaszczurka zwinka,

- jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, ropucha szara, żaba wodna, żaba moczarowa, żaba jeziorkowa, żaba trawna, szczeżuja pospolita, skójką malarska, skójką zaostrowana, tygrzyk paskowany, trzmiele: ogrodowy, kamiennik, leśny i ziemny, biegacze: wręgaty, granulowany, ogrodowy, gajowy i fioletowy.
- Użytek ekologiczny nr 1 „Tatarakowe jeziorko”. Naprzeciwko gospodarstw przy ul. Wiejskiej 13 i 14. Śródpolne oczko wodne z otwartym lustrem wody; wokół oczka mozaika roślinności wodno-bagiennnej: głównie strefa szuwarów pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae* i szuwaru tatarakowego *Acoetum calami*; enklawy szuwarów manny mielec *Glycerietum maximae*, turzycowisk *Caricetum gracile* oraz zarośli wierzbowych *Salicetum pentandro-cinereae*; powierzchnie pła z narecznicą błotną *Thelypteris palustris*.
 - Użytek ekologiczny nr 2 „Żwirowisko”. Przy zachodniej granicy gminy miasta Świdwin, po północnej stronie drogi do miejscowości Bełtno. Wzdłuż brzegu mozaika roślinnych zbiorowisk wodno-bagiennych: łożowiska, pałczyśka *Typhetum angustifoliae*, płyty z tatarakiem *Acoetum calami*, szuwary trzcinowe *Phragmitetum communis*, szuwary turzycy dzióbkwatej *Caricetum rostratae*, płyty z ponikłem błotnym *Eleocharitetum palustris*, enklawy łożowisk *Salicetum pentandro-cinereae*; w wodzie m. in. rdestnica trawiasta *Potamogeton graminea*, rdestnica kędzierzawa *P. crispus*, żabiściek pływający *Hydrocharis morsus-ranae*, moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*.
 - Użytek ekologiczny nr 3 „Topielec” Po południowej stronie ul. Szczecińskiej, przy wyjeździe z miasta Świdwin w kierunku Łobza. Ochronie podlega zbiornik eutroficzny z silnie rozwiniętym fitolitoralem, torfowisko i wilgotne łąki na południowo zachodnim krańcu gminy. Ekosystem torfowiska niskiego z licznymi otwartymi powierzchniami wody; na powierzchniach jeziorok rozległe płyty grążela żółtego *Nuphar lutea* oraz rzęsy trójrowkowej *Lemna trisulca* i rzęsy drobnej *Lemna minor*; obrzeża otwartych powierzchni wodnych porośnięte są mozaiką roślinności wodno-bagiennnej: trzciniskami *Phragmitetum australis*, szuwarami turzycowymi - *Caricetum paniculatae*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum acutiformis* i in., ziołoroślami, matami z paprocią narecznicą błotną *Thelypteris palustris*, enklawami młodych olszyn oraz łożowisk i in.
 - Użytek ekologiczny nr 4 „Grądek”. Po południowo-zachodniej stronie kompleksu leśnego oddz. 671 B, po wschodniej stronie rzeki Regi w południowo-zachodniej części gminy. Ekosystem torfowiska niskiego z otwartymi powierzchniami wód płynących i lokalnymi wodami stagnującymi; obrzeża otwartych powierzchni wodnych porośnięte są mozaiką roślinności wodno-bagiennnej: trzciniskami *Phragmitetum australis*, szuwarami turzycowymi - *Caricetum paniculatae*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum acutiformis* i in., ziołoroślami; inicjalne stadia lasów bagiennych - enklawy młodych olszyn oraz łożowisk.
 - Obszar siedliskowy NATURA 2000 „Dolina Regi” na terenie miasta jako obszar siedliskowy znajduje się na „Shadow List” – liście obszarów Natura 2000 opracowanych przez organizację pozarządową. Jednak nie znalazł się on na rządowej liście obszarów Natura 2000 w Polsce wysłanych do Komisji Europejskiej w 2004 roku. Obszar ten pokrywa się z inną proponowaną formą ochrony powierzchniowej w Świdwinie, a mianowicie z OChK „Dolina Regi”.
 - W mieście Świdwin do ochrony pomnikowej w oparciu o inwentaryzację przyrodniczą wykonaną w 2005/2006 roku zaproponowano łącznie 26 obiektów pojedynczych drzew, szpalerów i alei.

3.1.1.3. Zieleń urządzona

Park miejski powstał w drugiej połowie XIX wieku - styl naturalistyczny. Powierzchnia ogółem wynosi 12.0 ha, w tym wód 0.15 ha. Park miejski w Świdwinie został przekształcony z części lasów miejskich. Centralną część tego obiektu zajmowała strzelnica. Posiada urządzone ciągi spacerowe, a rów melioracyjny wykorzystano jako zasilanie wodne dla stanu parkowego.

Wzdłuż granicy SW biegnie droga jezdna obsadzona jednostronnie szpalerem starych klonów. Obszar parku nie jest ogrodzony. W parku rośnie ponad 4 tysiące drzew w wieku od 100-150 lat. Udział mają następujące gatunki: świerk pospolity, buk pospolity, dąb szypułkowy, klon pospolity, brzoza gruczałkowa, ponadto: lipy drobnolistne, wiąz, jesion wyniosły, grab pospolity,

modrzew europejski. W parku nie występują drzewa o charakterze pomnikowym. Ogólnie drzewostan jest w dobrym stanie technicznym.

Na terenie miasta znajdują się następujące cmentarze:

- dawny cmentarz ewangelicki obecnie rzymsko-katolicki z licznym starodrzewem
- cmentarz przykościelny, dawny ewangelicki przy ul. Niedziałkowskiego z XIV wieku o powierzchni 0,5 ha z licznym starodrzewem,
- Cmentarz żydowski z II połowy XIX w. Wpisany do rejestru zabytków. Powierzchnia - 0,41 ha, położony w płd. części miasta przy drodze do osady Dobra Rycerskie, z licznym starodrzewem,

3.1.1.4. Bariery ekologiczne

Intensywna działalność ludzka wpływa na otaczające środowisko w różnoraki sposób. Najczęściej spotykamy się z jej negatywnym wpływem. Zwierzęta i rośliny żyjące w otoczeniu człowieka coraz częściej poddawane są jego presji, a zwierzęta i rośliny dziko żyjące w naturalnym środowisku popadają w konflikt z potrzebami rozwijającej się gospodarki ludzkiej. Oprócz bezpośredniego wpływu człowieka takiego jak polowania, zbieractwo, niszczenie siedlisk (np. wypalania, przeprowadzenie melioracji) czy zanieczyszczenie środowiska, oddziałuje on także pośrednio, np. przez tworzenie nienaturalnych barier ekologicznych.

Bariery ekologiczne na terenie Świdwina tworzą głównie szlaki komunikacyjne. Są to drogi: Płoty – Połczyn Zdrój, Świdwin – Recz oraz linia kolejowa. Linia kolejowa i droga Płoty – Połczyn Zdrój przecinają korytarz rz. Regi, natomiast droga Świdwin – Recz wraz z linią kolejową oddzielają dolinę Regi od użytku ekologicznego (miejsca istotne dla płazów). Oczywiście wpływ bariery ekologicznej jest różny w zależności od rozpatrywanych grup organizmów. Szlaki komunikacyjne stanowią największą trudność dla płazów i drobnych ssaków, a także dla wielu owadów. W znacznie mniejszym stopniu oddziałują na populacje dużych ssaków i ptaków.

Barierę ekologiczną stanowi także teren zurbanizowany miasta, który przecina dolinę Regi. Obszary zurbanizowane stanowią skuteczną barierę dla wielu organizmów (zwłaszcza dużych ssaków).

Lokalne znaczenie ma również ogrodzenie terenów lotniska. Stanowi ono skuteczną barierę dla większych zwierząt przez co lasy ochronne lotniska stają się dla nich niedostępne. Tereny leśne miasta są nieliczne i ogrodzenie tak dużych kompleksów wpływa na skład fauny leśnej, która jest uboższa niż wynikałoby to z prostej analizy udziału powierzchni leśnych w Świdwinie.

3.1.1.5. Korytarze ekologiczne, doliny rzeczne, obszary wodno-błotne, obszary węzłowe

Obszarem o charakterze węzłowym na terenie miasta Świdwin jest jezioro Bukowiec. Jest to węzeł o znaczeniu lokalnym. W skali krajowej wchodzi w skład korytarza ekologicznego rzeki Regi.

Przez teren miasta przebiega jeden ważny korytarz ekologiczny – dolina rzeki Regi. Jest to korytarz o znaczeniu krajowym i pomimo wielu barier ekologicznych wciąż spełnia ważne funkcje przyrodnicze.

Istniejącej na terenie miasta sieci korytarzy i węzłów ekologicznych powinno poświęcić się szczególną uwagę w decyzjach planistycznych gminy. Jej naruszenie skutkować może zachwianiem ciągłości procesów naturalnych przebiegających w skali krajobrazu i wykraczających poza obszar miasta.

3.1.1.6. Ochrona krajobrazu rekreacyjno-turystycznego

Na terenie miasta istnieją obszary i obiekty ujęte w ewidencji konserwatorskiej, stanowiące duży walor poznawczy, historyczny, krajobrazowy i turystyczny.

Tabela 3 Najważniejsze obiekty w ewidencji konserwatorskiej zakwalifikowane do wpisu do rejestru zabytków

Lp	Nazwa obiektu	Adres	Styl	Materiał	Datowanie
1.	Liceum	ul. Kościuszki 28	Eklektyzm	Murowany	1882 r.
2.	Sala gimnastyczna	ul. Kościuszki	Eklektyzm	Murowany	1889 r.
3.	Bank PEKAO S.A.	ul. Połczyńska 70	Modernizm	Murowany	Lata 30te XX w.
4.	Poczta	Pl. Jana Pawła II 1-2	Eklektyzm	Murowana	Ok. 1870 r.

5.	Zespół Młyna	ul. Niedziałkowskiego 12	Eklektyzm	Murowany	Kon. XIX w.
6.	Wieża widokowa „Bismarck’a”	ul. Drawska 15	Eklektyzm	Murowana	1911 r.
7.	Dworzec PKP		Eklektyzm	Murowany	Pocz. XX w.

Źródło: Opracowanie fizjograficzne

Na terenie miasta Świdwina ze względu na występowanie wartościowego krajobrazu kulturowego wydzielone są strefy ochrony konserwatorskiej.

Według Studium... (2004) oraz przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej miasto Świdwin ze względu na położenie posiada dobre warunki do rozwoju turystyki. Piękno tutejszej przyrody oraz korzystny mikroklimat stwarzają duże możliwości rozwoju turystyki i agroturystyki, jak również wypoczynku sobotnio - niedzielnego dla mieszkańców ościennych gmin powiatu świdwińskiego. Do głównych walorów przyrodniczych Świdwina sprzyjających rozwojowi niektórych form turystyki i rekreacji należą rzeka Rega oraz jezioro Bukowiec. Jezioro jest użytkowane turystycznie – na wschodnim brzegu znajduje się ośrodek wypoczynkowy wyposażony w 40 miejsc w domkach kempingowych, 500 miejsc na polu namiotowym, przystań i wypożyczalnię sprzętu pływającego. Kolejnym cennym obiektem pod względem turystyczno-rekreacyjnym jest park miejski przy ulicy Drawskiej. Park otoczony jest łąkami, pastwiskami i polami uprawnymi. Bardzo urozmaicona konfiguracja terenu o różnicach wysokości dochodzących do 12 m., liczne wyniesienia i wąwozy ukształtowały względnie narzuciły rozplanowanie całej skomplikowanej sieci nieregularnych ciągów spacerowych.

W mieście wyznaczonych jest również kilka pieszo-rowerowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych:

- Szlak pieszo rowerowy – zielony – 63,5 km (przez m. Świdwin o długości 4,72 km)
- Szlak rowerowy – Świdwin część zachodnia.

Atrakcją turystyczną jest również szlak wodny rzeki Regi. Krajobraz i charakter poszczególnych odcinków rzeki jest odmienny. Brzegi rzeki przeważnie dość wysokie i na wielu odcinkach trudno dostępne. Często spotyka się gęste zarośla o zwisających do wody gałęziach, a nad brzegami - podmokłe łąki. Rega nie przepływa przez większe kompleksy leśne, mimo to robi wrażenie rzeki źródlejszej (intensywne zadrzewienie w pobliżu brzegów). Mniejsze lub większe kępy drzew, głównie olch, wierzb i dębów, a także niewielkie pasy leśne, przeważnie sosnowe z domieszką świerka powodują, że krajobraz jest bardzo malowniczy. Zasoby wodne rzeki i walory przyrodniczo-krajobrazowe doliny są atrakcyjne do urządzania spływów kajakowych.

3.1.2. Przyjęte cele i priorytety

Cel średniookresowy w zakresie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej nawiązuje do perspektywicznego celu II Polityki ekologicznej państwa - zapewnienia zachowania cennych przyrodniczo obszarów, dotychczas nie chronionych prawnie, poprzez objęcie ich różnymi formami ochrony przyrody oraz stworzenia na pozostałym obszarze kraju takich warunków i zasad prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zasad ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, aby możliwe było utrzymanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej.

Zahamowanie strat różnorodności biologicznej na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu).

3.1.3. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Pełna inwentaryzacja różnorodności biologicznej: uzupełnianie wiedzy o rozmieszczeniu i zasobach składników różnorodności biologicznej.
2. Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym zapobieganie ich fragmentacji.
3. Sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej obszarów Natura 2000.
4. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych na terenach lądowych i morskich.

5. Dalsze prace nad wdrażaniem sieci Natura 2000, w tym opracowanie planów ochrony tych obszarów oraz wdrożenie systemu korytarzy ekologicznych łączących.
6. Realizacja kompensacji przyrodniczych jako istotnego narzędzia wspomagającego rozwój społeczno-gospodarczy w obrębie obszarów oddziałujących na sieć Natura 2000.
7. Opracowanie i wdrożenie monitoringu stanu zachowania gatunków, obszarów ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych, zgodnego z wymaganiami krajowymi i międzynarodowymi.
8. Wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym, w tym wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
9. Renaturalizacja i poprawa stanu zachowania najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych i siedlisk, w tym szczególnie obszarów wodno-błotnych i leśnych oraz systemów naturalnej retencji wód.
10. Wsparcie badań faunistycznych i florystycznych, doskonalenie systemu wymiany informacji o różnorodności biologicznej.
11. Wprowadzenie instrumentów pozwalających na skuteczne przeciwdziałanie wprowadzaniu gatunków obcych, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk i/lub stanowić zagrożenie dla gatunków rodzimych.
12. Prowadzenie szkoleń i edukacji (formalnej i nieformalnej) w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.
13. Opracowanie systemu w zakresie udzielania koncesji na poszukiwanie i eksploatację kopalin na obszarach Natura 2000 i innych obszarach chronionych.
14. Szczegółowe kartowanie geologiczne obszarów infiltracji w głównych zbiornikach wód podziemnych, a także prowadzenie zalesień oraz ograniczeń rolno-przemysłowych na tych obszarach.

3.1.4. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej

Tabela 4 Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 w zakresie ochrony przyrody

L.p.	Kodziej przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	1	Opracowanie długofalowego programu promocji i wykorzystania walorów turystycznych miasta	Urząd Miejski - WS, jednostki organizacyjne Miasta, podmioty gospodarcze, PTTK, stowarzyszenie agroturystyczne									Działania na rzecz rozwoju gospodarczego jako elementu rozwoju zrównoważonego	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, FOŚiGW	
2	1	Współdziałanie w organizacji ponadregionalnych wydarzeń turystycznych, ekologicznych, sportowych i kulturalnych	Urząd Miejski - WS, jednostki organizacyjne Miasta, podmioty gospodarcze, PTTK									Działania na rzecz rozwoju gospodarczego jako elementu rozwoju zrównoważonego	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, sponsorów, FOŚiGW,	

3	P	Nasadzenia drzew w pasie dróg gminnych	Urząd Miasta								Zwiększenie bioróżnorodności	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, GFOŚiGW
4.	I	Urządzanie, utrzymanie i pielęgnacja zieleni będącej w administrowaniu Miasta	Urząd Miasta								Zwiększenie bioróżnorodności	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta
5	I	Rewitalizacja zabytkowego parku miejskiego	Urząd Miasta								Zwiększenie bioróżnorodności	1000000	Budżet Miasta inne środki
6	I	Rewitalizacja terenów miejskich	Urząd Miasta								Podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta	4098860	Budżet Miasta inne środki
7.	P	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym	Urząd Miasta								Podniesienie świadomości ekologicznej		Budżet Miasta, GFOŚiGW
Zadania koordynowane													
1.	P	Ochrona obszarów, zespołów i obiektów nie objętych jeszcze ochroną prawną, a prezentujących dużą wartość przyrodniczą.	wojewoda/ Miasto, organizacje pozarządowe								Objęcie ochroną wszystkich wartościowych obszarów i obiektów		Budżet państwa, województwa, Miasta
2.	P	Wspieranie modernizacji bazy noclegowo - gastronomicznej	przedsiębiorcy/ Miasto, PTTK, stowarzyszenia agroturystyczne								Element kompromisowego współistnienia rozwoju gospodarczego i ochrony środowiska		środki organizacji turystycznych i gospodarczych
3.	P	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych istniejących pomników przyrody	wojewoda/ Urząd Miasta, organizacje ekologiczne								Zachowanie dla przyszłych pokoleń najcenniejszych obiektów przyrody		Budżet Miasta, województwa, państwa, funduszy ochrony środków, strukturalne
4.	P	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osobliwości przyrody;	Urząd Miasta/ organizacje gospodarcze organizatorów turystyki								Udostępnienie i regulacja ruchu na obszarach przyrodniczo cennych		Budżet Miasta województwa, funduszy ochrony środowiska strukturalne
5	P	Preferowanie na terenach podlegających wszelkim formom ochrony lokalizacji wyłącznie przedsięwzięć o „czystych” technologiach	Zarząd województwa, Urząd Miasta / wojewoda,								Minimalizacja obciążenia środowiska		Środki własne

3.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

3.2.1. Analiza stanu istniejącego

Lasy występujące w rejonie miasta Świdwin zaliczone są w Kategorii Krain przyrodniczo-leśnych do Krainy Bałtyckiej i Dzielnicy Pojezierza Pomorskiego. W tej dzielnicy występują

głównie lasy bukowe i bukowe mieszane, bowiem buk znajduje tu optymalne warunki wegetacyjne.

Na terenie miasta Świdwin lasy zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię (96 ha) i koncentrują się w południowej części miasta w rejonie jeziora Bukowiec. Przeważają lasy siedlisk: lasu mieszanego, świeżego (LMŚW i boru mieszanego, świeżego BMŚW). Niewielkie enklawy leśne występują w dolinie rzeki Regi oraz na wysoczyźnie morenowej. Są to lasy olsowo-brzozowe lub monokulturowe sosnowe i bukowe z domieszką brzozy.

W latach 2004-2007 na terenie Miasta nie prowadzono zalesień, grunty zalesione, które są własnością Miasta wynoszą ok. 15 ha.

Na terenie miasta Świdwin występują lasy ochronne reprezentowane przez: lasy obronnoochronne, lasy wodochronne oraz lasy ochronne miast.

- lasy obronnoochronne – są to różnej wielkości enklawy położone głównie w północno-wschodniej części gminy wokół lotniska wojskowego.
- lasy wodochronne – największy ich kompleks związany jest z doliną rzek Regi.
- lasy ochronne miast – obejmują oddziały leśne leżące w granicach gminy po jej południowej stronie.

3.2.2. Przewidywane kierunki zmian

Główne założenia gospodarki leśnej zmierzające do osiągnięcia poprawy stanu lasu uwzględniają następujące cele:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą.
- ochronę lasów, w tym szczególnie lasów stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na:
 - zachowanie leśnych zasobów genetycznych,
 - walory krajobrazowe,
 - potrzeby nauki,
- ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia albo o specjalnym znaczeniu społecznym,
- produkcji drewna na zasadzie najwyższej opłacalności oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.

3.2.3. Przyjęte cele i priorytety

W perspektywie średnioterminowej zakłada się dalsze wzmocnienie modelu racjonalnego użytkowania zasobów poprzez kształtowanie właściwej struktury lasów, gatunkowej i wiekowej, i ich wykorzystania gospodarczego w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego. W związku z tym celem średniokresowym do 2014 r. będzie:

Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

3.2.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

1. Zalesianie nowych terenów, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych (łącznie w latach 2007-2010 zalesienie około 130 tys. ha, w tym około 3/4 w sektorze prywatnym).
2. Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych.
3. Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowanie granicy polno-leśnej.
4. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.
5. Zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu dostosowania ich do charakteru siedliska i zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej biocenoz leśnych.

6. Rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych, w tym obszarów wodno-błotnych i obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych.
7. Restytucja i rehabilitacja ekosystemów leśnych, uszkodzonych w wyniku działania czynników abiotycznych i biotycznych.
8. Kontynuowanie przebudowy drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka.
9. Kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska leśnego jako instrumentu wspomagającego przeciwdziałanie zagrożeniom ekosystemów leśnych.
10. Kontynuacja działań prowadzonych przez Lasy Państwowe na rzecz podnoszenia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa, przykładowo poprzez rozszerzenie procesu tworzenia izb przyrodniczo-leśnych, ścieżek dydaktycznych i pozostałych.
11. Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem.

3.2.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej

Tabela 5. Zadania do realizacji na lata 2008-2015 w zakresie ochrony lasów

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	I	Kontrola gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń oraz prowadzenie nowych nasadzeń w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.	Urząd Miasta										Powstrzymanie postępującej degradacji lasów prywatnych	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta
2.	I	Aktualizacja operatów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	Urząd Miasta										Zwiększanie udziału obszarów leśnych	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, GFOŚiGW
Zadania koordynowane															
1	P	Działania na rzecz prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej	właściciele i zarządcy lasów, Urząd Miasta,										Powstrzymanie postępującej degradacji lasów prywatnych	-	Środki zarządców lasów, budżet Miasta,
2	P	Wspieranie oraz popularyzacja inicjatyw podejmowanych na rzecz zwiększenia lesistości terytorium Miasta	Urząd Miasta, właściciele gruntów										Realizacja założeń polityki leśnej państwa	-	Środki właścicieli, inne fundusze, Gminy
3	I	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb gruntów porolnych	ARiMR/ Urząd Miasta, właściciele gruntów										Przeciwdziałanie erozji, tworzenie łączników ekologicznych	-	budżet Państwa, środki właścicieli

3.3. Ochrona powierzchni ziemi

3.3.1. Analiza stanu istniejącego

Na terenie miasta jest 1052 ha użytków rolnych, w tym grunty orne - 850 ha, 189,4 ha – gruntów leśnych i zadrzewionych.

Gleby na terenie Miasta to przede wszystkim:

- pseudobielicowe brunatne kwaśne (w klasach IV,V,VI), ponadto:
- czarne ziemie,
- czarne ziemie zdegradowane,
- gleby bagienne,
- gleby brunatne właściwe

Obszar miasta Świdwin według gleboznawców leży w II rejonie użytkowania gleb zwanym - II pas równinno-stokowy północny, (w krajobrazie moreny dennej poprzecinanej pradolinami o kierunku północno-zachodnim). Przeważają tu gleby żytnio ziemniaczane i żytnio-łubinowe. Dominują tu gleby bielicowe wytworzone z gliny zwałowej oraz z piasków naglinowych i naitowych, lekkie i średnie.

Bonitacja gleb pod gruntami ornymi w mieście przedstawia się następująco:

Tabela 6 Klasa bonitacji gleb pod gruntami ornymi w mieście Świdwin

Klasa bonitacji gruntów	Powierzchnia	Stopień pokrycia
III b	63 ha	7,2 %
IV a	267 ha	30,7 %
IV b	163 ha	18,7 %
V	300 ha	34,5 %
VI	53 ha	6,1 %
Rz VI	24 ha	2,8 %
Razem	870 ha	39,4 %

3.3.1.1. Tereny zdegradowane przez przemysł i składowanie odpadów

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawianiu własności fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie i zbudowanie niezbędnych dróg.

Rekultywacje terenów zdegradowanych obowiązuje jest przeprowadzić podmiot, który do takiego stanu rzeczy doprowadził.

Według Ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. nr 75, poz., 493) organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest wojewoda. Celem ustawy jest realizacja zasady „zanieczyszczający płaci”.

Wedle nowych uregulowań w razie wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie podjąć działania zapobiegawcze. Działania zapobiegawcze to działania podejmowane w związku ze zdarzeniem, działaniem lub zaniechaniem powodującym bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku, w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia szkody, w szczególności wyeliminowanie lub ograniczenie emisji.

W przypadku zaś wystąpienia szkody w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do:

- podjęcia działań w celu ograniczenia szkody w środowisku, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym skutkom dla zdrowia ludzi lub dalszemu osłabieniu funkcji elementów przyrodniczych, w tym natychmiastowego skontrolowania, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia w inny sposób zanieczyszczeń lub innych szkodliwych czynników;
- podjęcia działań naprawczych.

Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych ma ponosić podmiot korzystający ze środowiska. Podmiot korzystający ze środowiska nie ponosi kosztów

przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych, jeżeli wykaże, że bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku:

- zostały spowodowane przez inny wskazany podmiot oraz wystąpiły mimo zastosowania przez podmiot korzystający ze środowiska właściwych środków bezpieczeństwa;
- powstały na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej, chyba że nakaz ten wynikał z emisji lub zdarzenia spowodowanego własną działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska.

Podmiot korzystający ze środowiska, który podjął działania zapobiegawcze lub naprawcze w odniesieniu do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, może wystąpić z roszczeniem o zwrot kosztów poczynionych na ten cel:

- do sprawcy bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku - w przypadku gdy bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez inny wskazany podmiot;
- do organu administracji publicznej - w przypadku gdy bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku powstały na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej.

Obecnie na terenie miasta rekultywacji podlega teren nieczynnego składowiska odpadów komunalnych przy ul. Szczecińskiej, planuje się zakończyć rekultywację do dnia 30 czerwca 2008r. zgodnie z decyzją starostwa, prace przebiegały zgodnie z zatwierdzonym przez starostwo projektem rekultywacji, obejmowały m.in. plantowanie urodzajnej warstwy ziemi na powierzchni wysypiska, niwelowanie nierówności, formowanie odpowiedniego kształtu kopuły wysypiska, wprowadzanie nasadzeń drzew i krzewów: grupowo (w obrębie niecki wysypiska) i szpalerowo (wierzba wiciowa u podnóża od strony doliny pobliskich cieków wodnych, w strefie izolacyjnej na pozostałych bokach obiektu), monitoring odcieków w zainstalowanym piezometrze.

Na terenie miasta brak innych terenów zdegradowanych. Dzięki wysypiska są eliminowane na zgłoszenia dot. deponowania odpadów w miejscach nieprzeznaczonych do składowania odpadów reaguje się natychmiastowo poprzez interwencję Straży Miejskiej, co zazwyczaj skutkuje ustaleniem sprawcy i przymuszeniem go do pozbycia się odpadów we właściwy sposób.

3.3.1.2. Tereny szczególnie narażone na szkodliwe działanie transportu i jego infrastruktury

Najbardziej narażone są tereny położone wzdłuż głównych szlaków drogowych:

- 162 Kołobrzeg – Drawsko Pomorskie
 - 151 Świdwin – Łobez
 - 152 Połczyn Zdrój - Świdwin – Płoty
- oraz w centrum miasta.

Oprócz negatywnego wpływu spalin i hałasu na zdrowie człowieka i środowisko można wyznaczyć inne znaczące oddziaływanie transportu.

Zimowe utrzymanie dróg wymaga stosowania dużych ilości chlorku sodu i chlorku wapnia do posypywania zaśnieżonych dróg. Najbardziej narażone na działanie soli są drzewa rosnące wzdłuż dróg i ulic. Coraz częściej zauważalne jest ich obumieranie, a bezpośrednią przyczyną tego stanu jest solenie dróg.

Transport emituje nie tylko spaliny, ale także oleje, smary i benzynę. Szlaki komunikacyjne są zanieczyszczone szkodliwymi substancjami, a zły stan techniczny samochodów w Polsce potęguje to zjawisko.

Istotne znaczenie odgrywają również złomowiska. Są to zarówno pojazdy zniszczone w wyniku wypadków drogowych, jak i samochody wycofane z eksploatacji z powodu ich zaawansowanego wieku. Wraki samochodowe stanowią bardzo duże zagrożenie dla środowiska z powodu zawartych w nich płynów eksploatacyjnych: olejów, płynów chłodniczych i hamulcowych i elektrolitów z akumulatorów.

3.3.2. Przewidywane kierunki zmian

Przewiduje się dalsze przekształcenia gruntów rolnych pod cele budowlane i inwestycyjne. Należy jednak pamiętać o spójności tych decyzji z zapisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Inwestycje budowlane związane są głównie z instalacją

infrastruktury technicznej, która narusza powierzchnię ziemi i zmienia warunki w środowisku gruntowym.

Zmiany w krajobrazie jak również w warunkach glebowych mogą następować w skutek zanieczyszczenia powierzchni ziemi dzikimi wysypiskami odpadów. Ze względu na stale rosnące ceny za wywóz odpadów z gospodarstw domowych mieszkańcy często wywożą śmieci do lasów, na pola w ten sposób przyczyniają się do zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa spowoduje, że coraz silniej popierane będzie rolnictwo ekologiczne, które pozwala na zachowanie w krajobrazie naturalnych i półnaturalnych układów ekologicznych, co jest szczególnie istotne na obszarach o cennych walorach przyrodniczych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

3.3.3. Przyjęte cele

Celami średniookresowymi do 2014 r. są:

- Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe,
- Wzrost powierzchni terenów przekazywanych do rekultywacji.

3.3.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb.
2. Ustalenie zasad i procedur ograniczających nadmierną eksploatację gleb oraz określających niezbędne środki zaradcze.
3. Promocja stosowania dobrych praktyk rolniczych jako instrumentu ochrony gleb, upowszechnianie kierunków produkcji rolnej zapewniających zrównoważone ich wykorzystanie (rolnictwo ekologiczne, programy rolno-środowiskowe).
4. Waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej produkcji.
5. Doskonalenie technologii przemysłowych pod kątem minimalizacji negatywnego wpływu na stan środowiska, w tym środowiska glebowego, wprowadzanie zasad właściwego korzystania z powierzchni ziemi w działalności gospodarczej.
6. Sukcesywny rozwój systemu monitoringu gleb, w tym przykładowo w zakresie rejestracji zmian wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania różnych, negatywnych czynników (erozja, inwestycje, przemysł, emisje, odpady, ścieki i inne), dostosowywanie sieci punktów pomiarowych do struktury zagospodarowania i użytkowania gruntów.
7. Rozwój systemu identyfikacji terenów zdegradowanych.
8. Prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych, priorytetowe traktowanie tych prac na obszarach największego zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i środowiska oraz tam gdzie zagospodarowanie terenu jest szczególnie ważnym elementem polityki lokalnej i regionalnej.
9. Rozwój systemu monitoringu ruchów masowych ziemi w celu zminimalizowania ich negatywnego wpływu na obszarach największego zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi, infrastruktury technicznej i środowiska oraz na terenach szczególnie ważnych dla rozwoju lokalnego i regionalnego.
10. Wykorzystanie i wspieranie finansowe inicjatyw społecznych w celu rekultywacji terenów poprzemysłowych na cele rekreacyjno-sportowe w szczególności na obszarach o słabo rozwiniętej infrastrukturze tego typu.

3.3.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej

Tabela 7. Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony gleb

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1.	P	Zapobieganie degradacji i erozji gleb	Urząd Miasta									Rozpoznanie i zapobieganie degradacji gleb	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta	
2.	P	Realizacja działań związanych z likwidacją dzikich składowisk odpadów	Urząd Miasta									Ograniczenie uciążliwości odpadów	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta	
4.	P	Prowadzenie działalności edukacyjnej obejmującej mieszkańców Miasta Świdwin w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania.	Urząd Miasta, ZUK									Ograniczenie uciążliwości odpadów	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta,	
5.	I	Budowa Miejskiego Punktu Zbiórki Odpadów Problemowych	Urząd Miasta									Uporządkowanie gospodarki odpadami	1000000	Budżet Miasta, Inne środki	
Zadania koordynowane															
1	P	Promowanie wśród rolników optymalnego zużycia nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników	rolnicy/ Urząd Miasta, SChR									Ochrona gleb i wód	-	Środki producentów, ODR,	
2	P	Prowadzenie prac zalesieniowych na gruntach o niskiej przydatności.	Właściciele nieruchomości/, Urząd Miejski - RG, ARMiR									Zwiększanie lesistości	-	Środki producentów,	
3	P	Podjęcie przedsięwzięć w zakresie odbudowy zdekapitalizowanych systemów melioracji wodnych szczegółowych.	ZMiUW/ Urząd Miejski - RG,									Zapewnienie odpowiedniego nawodnienia gleb	-	Budżet Miasta, spółka wodna	

4	I	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Władający powierzchnią ziemi użytkownicy terenów								Ochrona gleb	-	Fundusze ochrony środowiska, środki unijne i użytkowników terenu
---	---	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	---	--

3.4. Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych

3.4.1. Analiza stanu istniejącego

Kopaliny:

W bezpośrednim sąsiedztwie granic miasta (osiedle Świdwinek) znajduje się złożo kruszywa naturalnego „Świdwinek”. Złożo posiada kartę rejestracyjną zatwierdzającą zasoby bilansowe w ilości 116,5 tys. ton (decyzja UW nr GT VII-8516-5/77 z dn. 12.IV.1977 r).

Na złożu tym prowadzona była eksploatacja, obecnie odbywa się ona okresowo na potrzeby lokalne. Złożo nie posiada wydanej koncesji na eksploatację.

Parametry złoża bilansowego:

- powierzchnia: 15 130 m²
- nadkład (piaski gliniaste i gliny): 0,4-1,5 m
- miąższość złoża: 2,7-6,0 m (nie przewiercone)
- zasoby: 64 775 m³ = 116 595 ton
- punkt piaskowy: 55-71 %
- zawartość pyłów: 1,5-2,2 %

Wśród udokumentowanych złóż większość to niewielkie powierzchniowo mające do 5 ha areалу ekosystemy torfowiskowe. Rozprzestrzenione są one w południowo-zachodniej części gminy. Wszystkie złoża torfowe miasta Świdwin reprezentują niski typ budowy, a ich stratygrafia wskazuje na warunki akumulacji masy organicznej, szatę roślinną i genezę powstania.

Złoża torfowe miasta Świdwin nie zostały w pełni rozpoznane. W trakcie badań terenowych stwierdzono obecność torfowisk, które niewątpliwie mają zakumulowany znaczny pokład materii organicznej w swoim złożu.

Wody podziemne:

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Obserwuje się poprawę jakości wód głębszych lecz jednocześnie pogarszanie jakości wód gruntowych co jest powodem zanieczyszczenia związkami azotu – azotany i azotyny, ponadto w strefach przy morskich występują wysokie stężenia chlorków, spowodowane ingresją wód morskich.

Na obszarze miasta nie występują rejestrowane obszary głównych zasobów wód podziemnych (GZWP).

Wody podziemne na terenie powiatu są kontrolowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzona jest kontrola jakości zwykłych wód podziemnych, koordynowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

3.4.1.1. Stopień wykorzystania wód podziemnych dla celów przemysłowych

Zauważalną tendencją w Polsce jest zmniejszenie poboru wód na cele przemysłowe.

Główną tego przyczyną jest zamykanie dużych często nierentownych przedsiębiorstw oraz zmiana technologii na wodooszczędne. Taką tendencję zauważa się w mieście Świdwin.

Tabela 8 Wykorzystanie wody na cele przemysłowe w mieście Świdwin w latach 2004-2006

Jednostka terytorialna	2004	2005	2006
	[dam3/rok]	[dam3/rok]	[dam3/rok]
Świdwin	143	137	126

Źródło: GUS

3.4.1.2. Problem nieużytkowanych studni i ujęć wody

Nieużytkowane studnie i ujęcia wody powinny być poddane przeglądowi mającemu na celu:

- ocenę sprawności studni lub ujęcia,
- dokumentowanie analizy potrzeby istnienia studni lub ujęcia w kontekście dokonanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym danego obszaru oraz zmian skali wykorzystania wód podziemnych,
- dokonanie analizy jakości ujmowanej wody.

Inspekcja nieużytkowanych studni i ujęć wody może być przeprowadzona przez Straż Miejską w ramach specjalnych akcji przy okazji kontroli wywozu odpadów, odprowadzania ścieków i ich gromadzenia w przydomowych szambach.

W wyniku opisanych wyżej działań powinna być podjęta świadoma decyzja o pozostawieniu studni czy ujęcia do dalszej eksploatacji lub zdecydowanie o likwidacji nieczystych i niesprawnych studni.

Przy podejmowaniu decyzji należy uwzględniać fakt, iż nieczynne i niesprawne studnie stanowią zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Likwidacja studni i ujęć powinna być dokonywana z zachowaniem procedur wynikających z ustawy – *Prawo geologiczne i górnictwo*.

3.4.2. Przyjęte cele

Podstawowym celem w dziedzinie ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych jest zmniejszenie oraz racjonalizacja bieżącego zapotrzebowania na kopalinę i wodę, a także zwiększenie skuteczności ochrony istniejących zasobów kopalin i wód podziemnych, przed ich ilościową i jakościową degradacją. Celami średniookresowymi do 2014 r. są:

- Doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych oraz zharmonizowanie przepisów z tego zakresu
- Poszukiwanie i wykorzystywanie substytutów zasobów nieodnawialnych,
- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych, a także w trakcie eksploatacji złóż kopalin,
- Optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin i wód podziemnych,
- Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, które stanowią główne/strategiczne źródło zaopatrzenia ludności w wodę,
- Usprawnienie funkcjonowania administracji geologicznej w celu lepszej ochrony kopalin i wód podziemnych,
- Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin.

3.4.3. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Wprowadzenie wskaźników zużycia surowców mineralnych na jednostkę produkcji
2. Stosowanie mechanizmów wymuszających zmniejszenie zużycia wody (nowe technologie, system kontroli, pozwolenia zintegrowane) przede wszystkim w najbardziej wodochłonnych dziedzinach produkcji.
3. Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych zapewniające równowagę pomiędzy poborem i zasilaniem, ograniczanie zużycia wód podziemnych do celów innych niż socjalno bytowe.
4. Dokumentowanie zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych, racjonalna gospodarka i ochrona tych wód przed ich nadmierną eksploatacją.
5. Kontynuowanie prac geologicznych dotyczących dokumentowania zasobów dyspozycyjnych jednostek bilansowych do sporządzenia planów gospodarki wodami w dorzeczu.
6. Dokumentowanie zasobów wydzielonych jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) dla oceny stanu ilościowego oraz relacji pomiędzy ich zasobami a

poborem oraz ustalenia dostępnych zasobów i przepływów w obszarach transgranicznych.

7. Wspieranie prac geologicznych zmierzających do wyznaczenia perspektywicznych obszarów i struktur do wykorzystania wyrobisk pokopalnianych do podziemnego składowania odpadów.

3.4.4. Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Program

Tabela 9. Lista przedsięwzięć w ramach ochrony kopalin i wód podziemnych

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	P	Nadzór nad nieużytkowanymi studniami i ujęciami wody z uwzględnieniem ich likwidacji	Urząd Miasta – Straż Miejska									Eliminacja nieczynnych i niesprawnych studni	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta	
Zadania koordynowane															
1	P	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ/ PSSE, Urząd Miasta, ZUK									Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	-	Środki własne, Inne fundusze	
3.	P	Racjonalizacja gospodarowania wodą podziemną pod kątem minimalnego korzystania z niej przez przemysł z wyłączeniem rolno-spożywczego	RZGW, wojewoda, Urząd Miasta									Ograniczenie korzystania z wód podziemnych przez przemysł	-	Środki własne, Inne fundusze	
4.	P	Podniesienie efektywności ochrony wód podziemnych	RZGW/ WIOŚ, Urząd Miasta									Ochrona wód podziemnych	-	Środki własne, Inne fundusze	

4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

4.1. Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji

4.1.1. Analiza stanu istniejącego

4.1.1.1. Analiza zużycia wody

Poniżej w tabeli przedstawiono analizę zużycia wody w Świdwinie w rozbiciu na zużycie w przemyśle, oraz podczas eksploatacji sieci wodociągowej.

Tabela 10 Zużycie wody w latach 2004-2006 r. na terenie miasta Świdwin [dam³]

Zużycie wody	2004	2005	2006
Przemysł	143	137	126
Eksploatacja sieci wodociągowej	593,8	572,3	581,4
W tym - gospodarstwa domowe	537,1	517,9	525,1
Ogółem	736,8	709,3	707,4

Źródło: GUS

Porównując lata ubiegłe, można stwierdzić, że zmniejszyło się ogólne zużycie wody o 4%. W tym największe różnice zauważalne są w zużyciu wody na cele przemysłowe – ok. 12%. Przyczynę mniejszego zużycia wody dopatrywać można w spadku ilości mieszkańców miasta i bardziej racjonalnym wykorzystywaniu wody przez zakłady przemysłowe.

Średnie zużycie wody przez jednego mieszkańca miasta przedstawia się następująco:

Tabela 11 Zużycie wody na jednego mieszkańca w Mieście Świdwin w latach 2004-2006

Woda z wodociągów	2004	2005	2006
Na 1 mieszkańca [m ³]	33,8	32,9	33,6

Źródło: GUS

4.1.1.2. Analiza stanu izolacji termicznej obiektów budowlanych, zapotrzebowanie na ciepło

W Mieście Świdwin znajduje się ok. 3334 budynki:

- 1259 budynków mieszkalnych we własności prywatnej,
- 233 budynki komunalne,
- 1401 garaży,
- 332 budynki handlowe i usługowe,
- 48 budynków biurowych,
- 11 budynków zakładów opieki medycznej,
- 50 budynków związanych z oświatą, nauką i kulturą.

W ostatnich latach na terenie miasta nie prowadzono prac termomodernizacyjnych na dużą skalę, jedynie drobne prace dociepleniowe na mieszkalnych lokalach komunalnych.

Zgodnie z nowelizacją ustawy z 19 września 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane (Dz.U. nr 191, poz. 1373) już 1 stycznia 2009 wszystkie istniejące budynki mieszkalne i budynki użyteczności publicznej będą musiały posiadać świadectwa określające poziom zużycia energii tzw. świadectwa energetyczne. Obowiązek posiadania świadectw energetycznych będzie dotyczył tych budynków, które są oddawane do użytkowania, sprzedawane lub wynajmowane. Świadectwo energetyczne jest sporządzane na podstawie oceny energetycznej, polegającej na określeniu zintegrowanej charakterystyki energetycznej, na podstawie, której następuje przyporządkowanie budynkowi klasy energetycznej.

Według danych GUS (2006 r.) na terenie miasta Świdwin znajduje się ponad 28137 mieszkań. Zabudowę mieszkaniową miasta można zaliczyć do w miarę „młodej” – ok. 4% budynków powstało przed 1944 r. Najwięcej budynków powstało w okresie powojennym. Do 1988 r. zbudowano ponad 72% budynków, natomiast w latach 1989-2006 powstało 24% zabudowań mieszkalnych.

Dominującą formą budownictwa jest budownictwo jednorodzinne, które stanowi 72% wszystkich budynków, natomiast wielorodzinne – 28%. Ponieważ zdecydowana ich większość

powstała przed rokiem 1990, można wnioskować, iż zaledwie kilka procent tych budynków spełnia warunki energochłonności określone stosownymi normami, jednakże w ostatnim czasie obserwuje się wzrastającą liczbę przeprowadzanych termomodernizacji budynków przez indywidualnych użytkowników.

W ubiegłych latach przeprowadzono liczne prace termomodernizacyjne w obiektach należących do Miasta oraz zarządzanych przez Miasto polegające na termorenowacji budynków, budowie węzła cieplnego, wymianie stolarki okiennej.

Głównym zaopatrującym miasto Świdwin w energię cieplną na cele grzewcze oraz ciepłej wody użytkowej jest Miejska Energetyka Ciepła sp. z o.o. w Świdwinie. Spółka eksploatuje:

- 10 kotłowni o łącznej mocy 20,613 MW,
- 86 węzłów cieplnych,
- sieć cieplną o długości 7,204 km.

Ciepło dostarczane do odbiorców pozwala na ogrzanie 167624 m² lokali, natomiast zapotrzebowanie na ogrzewanie wynosi 14,688 MW.

W 2007 r. produkcja energii cieplnej wyniosła:

Ogółem: 104121 GJ

w tym:

- CO 92668 GJ
- CCW 11453 GJ

Udział paliw pierwotnych w produkcji ciepła w 2007 r.:

- Miał węglowy: 2626 Mg - 32%,
- Gaz GZ-50: 405000 Nm³ - 12%,
- Gaz GZ-30: 3635000 Nm³ - 56%.

Udział tych paliw w produkcji ciepła gwarantuje miastu bezpieczeństwo energetyczne na najbliższe lata.

4.1.1.3. Analiza zużycia energii

Poniżej w tabeli zestawiono analizę zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w Świdwinie.

Tabela 12 Liczba odbiorców energii elektrycznej oraz zużycie energii w latach 2004-2006

Energia elektryczna	2004	2005	2006
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	6 465	4 898	6 030
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MW*h]	10 376	10 574	9 294

Źródło: GUS

Tabela 13 Zużycie energii elektrycznej w latach 2004-2006 [kWh]

Energia elektryczna	2004	2005	2006
Zużycie na 1 mieszkańca	652,0	672,3	594,3
Zużycie na 1 korzystającego/odbiorcę	1 604,9	2 158,8	1 541,2

Źródło: GUS

Analizując powyższe dane, można stwierdzić, że w stosunku do roku 2004 wraz z spadkiem odbiorców zmniejszyło się łączne zużycie energii elektrycznej. Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej wynika głównie z rosnących cen dostarczanej energii do gospodarstw domowych, co za tym idzie bardziej racjonalnym gospodarowaniem energią (stosowanie żarówek energooszczędnych, sprzętu elektrycznego o wysokich klasach energetycznych, nawyk wyłączenia światła w pustych pomieszczeniach). Ponadto do spadku zużycia przyczynili się również najwięksi odbiorcy przemysłowi.

4.1.1.4. Możliwości racjonalizacji energetycznych potrzeb transportu

Energetyczne potrzeby transportu należy przede wszystkim ograniczać bezpośrednio poprzez szeroko rozumianą racjonalizację przewozów oraz pośrednio poprzez wydłużanie cyklu życia produktów. Wiąże się z tym konieczność opracowania programu obniżenia energochłonności przewozów osobowych i towarowych.

W tym celu niezbędne jest promowanie takich form transportu, który zapewni optymalne jego wykorzystanie przy maksymalnym dopuszczalnym obciążeniu. Odbywać się to będzie poprzez m.in.: rozwój różnorodnych sieci komunikacyjnych, ich racjonalne wykorzystanie, optymalizowanie środków transportu, ale także poprzez promowanie i wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego, zidentyfikowanie istotnych problemów środowiskowych (w tym także oddziaływania transportu) i wdrożenia odpowiednich procedur postępowania oraz prowadzenia w ramach systemu wymaganej dokumentacji.

4.1.2. Przewidywane kierunki zmian

Dynamiczny rozwój gospodarczy w skali globalnej oraz w latach wcześniejszych, nieplanowana i nieprzemyślana działalność człowieka spowodowały nadmierną eksploatację zasobów surowców naturalnych dla przemysłu i energetyki, wzrastającą pod względem ilościowym i jakościowym odpadowość gospodarki oraz pogarszające się warunki w dostępności do korzystania z zasobów wodnych.

Nieracjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi spowodowało stały wzrost kosztów ich pozyskiwania i wykorzystywania, a także stałe wyczerpywanie się ich pokładów. Wymusza to świadome działania prowadzące do wzrostu efektywności ich wykorzystywania, co będzie powodowało obniżanie zużycia na jednostkę produktu, jednostkową wartość usługi bez pogarszania standardu życia ludności i perspektyw rozwojowych gospodarki. Konieczne jest dążenie do racjonalizacji wykorzystywania wody, zminimalizowanie ilości powstających odpadów oraz ilości wykorzystywanej energii elektrycznej i ciepłej zarówno w przemyśle, usługach, transporcie jak i w gospodarstwach domowych.

Zmniejszenie zużycia wody, materiałów i energii oraz wykorzystywanie surowców wtórnych jest także najbardziej racjonalnym podejściem w dziedzinie poprawy ekonomiki produkcji. Z jednej strony zmniejsza się presja na środowisko, a z drugiej mniejsze są opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska, mniejsze koszty energii i surowców stosowanych w produkcji.

Realizacja powyższego celu ekologicznego zależy przede wszystkim od działań podejmowanych przez przemysł i energetykę zawodową, a także przez sferę komunalną.

4.1.3. Przyjęte cele

Celami średniookresowymi do 2014r. są:

- Wdrożenie zasady decouplingu - rozdzielenia zależności oddziaływania rozwoju gospodarczego na środowisko,
- Wzrost efektywności wykorzystania surowców, w tym zasobów wodnych w gospodarce,
- Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zaoszczędzenie 9% energii finalnej w ciągu 9 lat, do roku 2017,
- Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko

4.1.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Rozpoczęcie prac nad opracowaniem normatywów zużycia surowców (w tym wody) i energii na jednostkę produktu w poszczególnych sektorach.
2. Kontynuacja prac nad opracowaniem nowych instrumentów polityki ekologicznej wspierających ograniczenie zużycia materiałów, wody i energii w procesach produkcyjnych.
3. Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia zużycia materiałów, wody i energii na jednostkę produktu podejmowanych zarówno przez podmioty gospodarcze jak i instytucje publiczne.
4. Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach.
5. Wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej.

4.1.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej.

Tabela 14. Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 w zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	I	Kontynuacja zadań termomodernizacyjnych w obiektach będących we władaniu Miasta	Urząd Miasta – jednostki organizacyjne miasta									Zmiana, na ekologiczny, nośnika energii, ograniczenie jej zużycia	w miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, GFOŚiGW, Inne fundusze,	
2	P	Edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, energii, selektywnej zbiórki odpadów.	Urząd Miasta, ZUK									Ograniczenie zużycia energii, wody i wytwarzania odpadów	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, Fundusze	
Zadania koordynowane															
1	P	Prowadzenie działań na rzecz poprawy efektywności ogrzewania poprzez „termomodernizację” obiektów	Zarządcy nieruchomości/									Oszczędność energii, ochrona powietrza	-	Środki zarządców WFOŚiGW fund. strukturalne inne fundusze	
2	P	Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia, o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko	Zarządcy nieruchomości/									Oszczędność surowców, ochrona powietrza	-	Środki własne inwestorów WFOŚiGW inne fundusze	
3	P	Podjęcie działań celem wykorzystania, do celów bytowych i gospodarczych, alternatywnych źródeł energii.	Zarządcy nieruchomości/									Oszczędność surowców, ochrona powietrza	-	Środki własne inwestorów WFOŚiGW inne fundusze	
4	P	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Zakład Energetyczny/Urząd Miasta									Eliminacja strat, poprawa jakości krajobrazu	-	Środki PSE, ZE, fundusze strukturalne	

4.2. Wykorzystanie energii odnawialnej

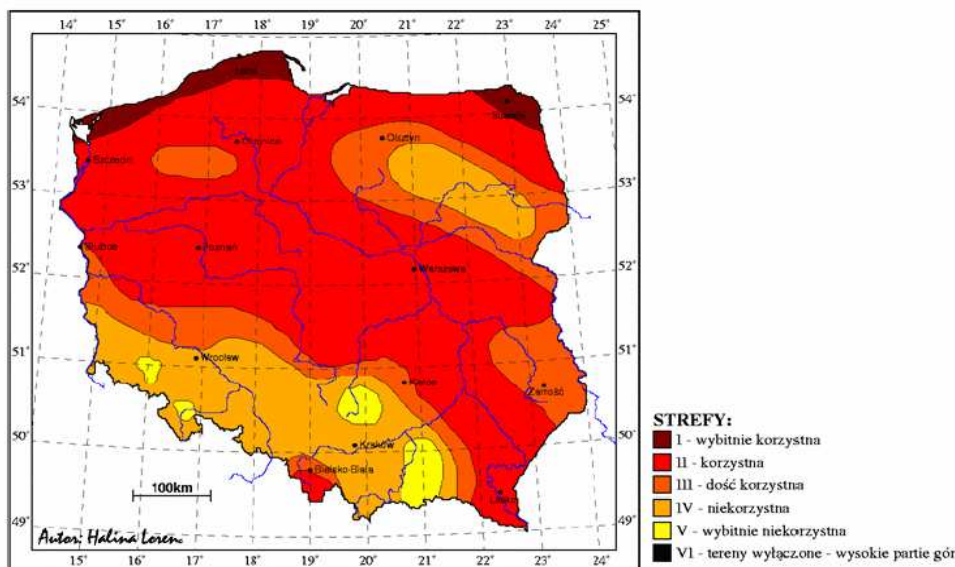
Priorytetem polityki energetycznej Unii Europejskiej na najbliższe lata jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii - zakłada się, że w 2020 roku 20 proc. energii pierwotnej będzie uzyskiwane ze źródeł odnawialnych. Aby sprostać wymaganiom unijnym, polski rząd założył, że do 2010 roku udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii pierwotnej wzrośnie w Polsce do 7,5 proc.

4.2.1. Analiza stanu istniejącego

4.2.1.1. Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wiatru

W mieście Świdwin w ciągu roku dominują wiatry z sektora zachodniego.

Według rejonizacji Polski, wykonanej przez H. Lorenc, powiat wraz z miastem Świdwin znajduje się w II strefie, korzystnej pod względem zasobów energii wiatru. Energia użyteczna wiatru wynosi w tej strefie na wysokości 10m >700-1000 kW/h/m²/rok. Prędkość wiatru w poszczególnych miejscach uzależniona jest głównie od różnic w ukształtowaniu powierzchni, pokrycia roślinnością, obecności dużych powierzchni wodnych czy wręcz stopnia zainwestowania terenu.

Rysunek 1. Strefy energetyczne wiatru w Polsce. Mapa opracowana przez prof. H. Lorenc na podstawie danych pomiarowych z lat 1971-2000

4.2.1.2. Analiza stopnia korzystania z energii biomasy, odpadów z drewna

Źródłem biomasy wykorzystywanej dla celów energetycznych mogą być odpady tartaczne oraz drewno odpadowe z wyrębu i czyszczenia lasów, parków, skwerów. Perspektywicznie dodatkowym źródłem biomasy mogą być uprawy energetyczne prowadzone na nieużytkach i terenach niezagospodarowanych, wilgotnych czy zalewowych.

Racjonalizacja wytwarzania i użytkowania ciepła jest najprostszą i najefektywniejszą metodą ochrony środowiska w wyniku bezpośredniego ograniczenia zużycia paliwa.

4.2.1.3. Analiza możliwości wykorzystania energii słonecznej

W Polsce generalnie istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego.

Rysunek 2. Rejonizacja średniorocznych sum promieniowania słonecznego całkowitego padającego na jednostkę powierzchni poziomej w kWh/m²/rok. Liczby wskazują całkowite zasoby energii promieniowania słonecznego w ciągu roku dla wskazanych rejonów kraju

Tabela 15. Potencjalna energia użyteczna w kWh/m²/rok w wyróżnionych rejonach Polski

Rejon	Rok (I – XII)	Półrocze letnie (IV – IX)	Sezon letni (VI – VIII)	Półrocze zimowe (X – III)
Pas nadmorski	1076	881	497	195
Wschodnia część Polski	1081	821	461	260
Centralna część Polski	985	785	449	200
Zachodnia część Polski z górnym dorzeczem Odry	985	785	438	204
Południowa część polski	962	682	373	280
Południowo-zachodnia część Polski obejmująca obszar Sudetów z Tuchowem	950	712	712	238

Na terenie miasta istnieją korzystne warunki korzystania z energii słonecznej, jednak brak informacji odnośnie jej wykorzystania.

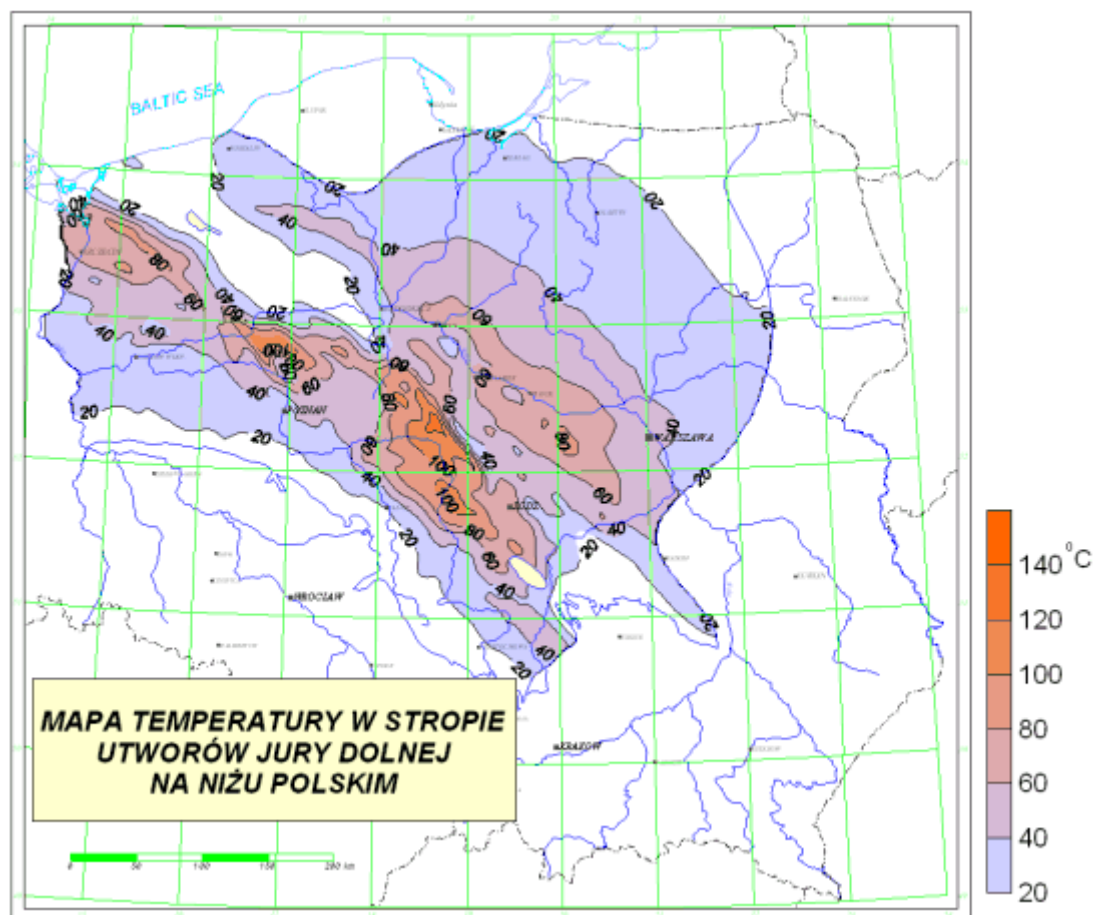
4.2.1.4. Analiza możliwości wykorzystania energii geotermalnej

Energię geotermalną można podzielić na wysokotemperaturową (geotermia wysokiej entalpii – GWE) i niskotemperaturową (geotermia niskiej entalpii – GNE). Geotermia wysokiej entalpii umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem jest ciecz wypełniająca puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny). Wykorzystanie bezpośrednie oprócz ciepłownictwa, może mieć miejsce w wielu innych dziedzinach, np. do celów rekreacyjnych (kąpieliska, balneologia), hodowli ryb, produkcji rolnej (szklarnie), suszenie produktów rolnych itp.

Geotermia niskiej entalpii nie daje możliwości bezpośredniego wykorzystania ciepła ziemi – wymaga ona stosowania pomp ciepła, jako urządzeń wspomagających, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny. Ciepło ośrodka skalnego stanowi dla pompy tzw. „dolne źródło ciepła”, które ze względów ekonomicznych zawsze musi znajdować się w miejscu zainstalowania pompy. Dolnym źródłem ciepła mogą być także inne nośniki energii. Jak np. powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, ciepło odpadowe powstające w wielu procesach produkcyjnych i inne. O większej atrakcyjności gruntu i wód podziemnych przesądza jednak ich stabilność temperaturowa i związana z tym wyższa efektywność energetyczna.

Na terenie naszego kraju występują naturalne baseny sedymentacyjno-strukturalne, wypełnione gorącymi wodami podziemnymi o zróżnicowanych temperaturach, których

bezwzględna wartość zdeterminowana jest powierzchniowymi zmianami intensywności strumienia ciepłego ziemi. Temperatury tych wód wynoszą od kilkudziesięciu do ponad 90°C, a w skrajnych przypadkach osiągają sto kilkadziesiąt stopni – poniższy rysunek.

Rysunek 3 Mapa temperatury w stropie utworów jury dolnej na Niżu Polskim

Zasobem mineralnym, którego wykorzystanie dla potrzeb miasta należy szczegółowo i racjonalnie rozważyć są wody geotermalne. W rejonie Świdwina, jak wykazały głębokie otwory badawcze wiercone dla potrzeb przemysłu naftowego, stosunkowo płytko (400-600 m p.p.t.) zalegają piaskowce triasu górnego.

Osady te są serią zbiornikową prowadzącą wody o podwyższonej temperaturze. Górnotriasowy subbasen geotermalny występujący na obszarze Pomorza zajmuje powierzchnię 30 tys. km². Warstwa piaskowców posiada miąższość średnią 30 m, a zasoby zbiornika szacowane są na 45 km³. Temperatura wody w złożu waha się od 30 do 120°C, a na wypływie wynosi średnio 67°C.

Potencjalnie zasoby energii cieplnej szacuje się na 302 mln ton paliwa umownego (2,1 mln Gcal).

Występujące w złożu wody geotermalne są wodami bardzo silnie zasolonymi, właściwie są to typowe ługi solne. Mineralizacja tych wód sięga blisko 150 g/dm³. Wysokie zasolenie tych wód jest bardzo poważną przeszkodą w ich wykorzystaniu dla potrzeb ciepłownictwa. Jednocześnie proces ich wydobycia i ponownego zatłaczania niesie za sobą poważne ryzyko zniszczenia płycej występujących zasobów wód pitnych (słodkich).

4.2.2. Przewidywane kierunki zmian

Od końca stycznia 2008 w polskim prawie obowiązuje rozporządzenie ministra środowiska z 16 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia będące inwestycjami związanymi z odnawialnymi źródłami energii (Dz.U. 2008.14.89). Pomocą publiczną objęte zostały inwestycje pozwalające na zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, umożliwiające oszczędności w zakresie

surowców kopalnych. Zatem pomocą publiczną objęte będą niezbędne do uruchomienia inwestycji koszty związane z przygotowaniem inwestycji od strony teoretycznej (ekspertyzy, projekty) i logistycznej (zakup gruntu, technologii), w tym także koszty wartości niematerialnych (licencje, koncesje). Pomoc będzie obejmować jedynie koszty kwalifikujące, a więc koszty będące równowartością nadwyżki kosztów inwestycji związanej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł nad kosztami inwestycji na budowę źródła konwencjonalnego o porównywalnej mocy. Tak obliczone koszty pomniejszone będą o dochody ze zwiększenia mocy produkcyjnych, oszczędności w kosztach za okres pięciu lat oraz dochody z dodatkowej produkcji pomocniczej.

Pomoc udzielana będzie zgodnie z mapą pomocy regionalnej, w wysokości od 30 do 50 proc. kosztów kwalifikujących, powiększonej o 10 pkt proc. (z wyjątkami dla inwestycji w Poznaniu i Krakowie). Na korzystniejsze warunki mogą liczyć małe i średnie przedsiębiorstwa oraz mikroprzedsiębiorstwa (zwiększenie pomocy o 10 pkt proc.). W przypadku, gdy dana inwestycja będzie na określonym terenie jedynym źródłem zaopatrzenia w energię ze źródeł odnawialnych, inwestor będzie mógł liczyć na zwiększenie pomocy do 60 proc., a wyjątkowo - gdy będzie to uzasadnione pozytywnym wpływem inwestycji na środowisko - pomoc obejmie 100 proc. kosztów kwalifikujących. Jeżeli pomoc przekroczy 5 mln euro, a koszty kwalifikujące 25 mln euro, wówczas powstanie obowiązek notyfikacji Komisji Europejskiej. Notyfikacji podlegać będzie też udzielenie pomocy obejmującej 100 proc. kosztów kwalifikujących.

Szansą na bliższą i dalszą przyszłość jest upowszechnianie nowoczesnych form infrastruktury wspomagającej przedsiębiorczość. Energetyka ze źródeł odnawialnych będzie się coraz lepiej rozwijać zwłaszcza na terenach wiejskich, np. uprawa plantacji energetycznych. Będzie to warunkowało wielofunkcyjny rozwój wsi.

Należałoby:

- **Opracować program oszczędzania energii dla miasta Świdwin oraz wykorzystania energii odnawialnej dla potrzeb produkcyjnych może przyczynić się do rozwoju drobnej przedsiębiorczości opartej o wykorzystanie OZE.** Aczkolwiek Samorząd nie ma możliwości ingerencji w działalność gospodarczą swoich mieszkańców, to jednak może być inicjatorem modelowych instalacji wykorzystujących OZE, czy wreszcie ułatwić pozyskanie funduszy unijnych,
- Opracować Projekty założeń planów energetycznych uwzględniających OZE
- Przeprowadzić edukację mieszkańców w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Wdrożyć instalacje pilotowe w zakresie wykorzystania energii słonecznej, biomasy do podgrzewania wody na cele bytowe w budynkach komunalnych lub gminnych użyteczności publicznej.

4.2.3. Przyjęte cele

Celami średniookresowymi do 2014r. są:

- Wspieranie budowy nowych odnawialnych źródeł energii, tak by udział energii z OZE w zużyciu energii pierwotnej oraz w krajowym zużyciu energii elektrycznej brutto osiągnął w roku 2010 co najmniej 7,5% oraz utrzymanie tego udziału na poziomie nie niższym w latach 2011-2014, przy przewidywanym wzroście konsumpcji energii elektrycznej w Polsce,
- Dalsze zwiększenie udziału biopaliw w odniesieniu do paliw używanych w transporcie.

4.2.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Wspieranie budowy nowych instalacji OZE, tak by udział energii z tych źródeł w strukturze zużycia nośników pierwotnych oraz produkcji energii elektrycznej osiągnął w 2010r. poziom co najmniej 7,5%.

2. Wspieranie budowy nowych instalacji zapewniających, że udział biokomponentów w rynku paliw ciekłych w 2010r. wyniesie 5,75%, ze szczególnym uwzględnieniem biopaliw ciekłych.
3. Współpraca z partnerami społecznymi i gospodarczymi dla zapewnienia stabilnych podstaw prawnych i organizacyjnych rozwoju OZE.
4. Identyfikacja barier utrudniających rozwój OZE i podjęcie działań mających na celu ich likwidację.
5. Stworzenie systemu pozyskiwania informacji o wytwarzaniu ze źródeł odnawialnych energii innej niż elektryczna.
6. Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących OZE.
7. Określenie potrzeb w zakresie prac naukowo-badawczych w obszarze OZE.
8. Wspieranie i aktywizacja samorządów lokalnych w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów OZE.
9. Rozwój energetycznego wykorzystania biomasy i biogazu, energetyki wodnej, geotermalnej, słonecznej i wiatrowej.

4.2.5. Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 16. Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu - odnawialne źródła energii

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji								Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Zadania koordynowane														
1	P	Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Institucje, osoby fizyczne i prawne/ Urząd Miasta									Oszczędność surowców nieodnawialnych	-	Środki inwestorów PFOŚiGW, Fundusze ochrony środowiska
2	P	Opracowanie Programu oszczędzania energii dla miasta Świdwin oraz wykorzystania energii odnawialnej dla potrzeb produkcyjnych	Miejska Energetyka Ciepła/ Urząd Miasta									Oszczędność surowców nieodnawialnych	-	Środki własne MEC sp. z o.o.
3	I	Promowanie wśród mieszkańców miasta energii ze źródeł odnawialnych	MPEC/ Urząd Miejski									Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców	-	GFOSiGW

4.3. Kształtowanie stosunków wodnych ochrona przed powodzią i skutkami suszy

4.3.1. Analiza stanu istniejącego

Sieć hydrograficzną Świdwina tworzy rzeka Rega z niewielkimi dopływami (największy to rzeka Galbena), jezioro Bukowiec oraz drobne zbiorniki wodne i rowy melioracyjne (zwłaszcza w południowo-zachodniej części miasta).

Rzeka Rega to jedna z największych rzek Przymorza – rozpoczyna swój bieg w jeziorze Resko Górne, kilkanaście kilometrów od Świdwina i prowadzi wody do Bałtyku (167,8 km długości). Rega przecina obszar miasta z północy na południe i dzieli go na dwie części: wschodnią i zachodnią. Odcinek rzeki na terenie miasta liczy 5,5 km długości, charakteryzuje się

spadkiem 0,098 %, średni przepływ wody wynosi 1,68 m³/s, a głębokość sięga do 2 m. Wiosenne wezbrania wód zalewają taras niski i stwarzają zagrożenie powodziowe.

Galbena jest niewielkim (12,2 km długości), wschodnim dopływem Regi, do której uchodzi w południowej części miasta. Ciek płynie głównie przez tereny użytkowane rolniczo.

Jezioro Bukowiec znajduje się w południowej części miasta i od północy sąsiaduje z niewielkim kompleksem leśnym. Jest to niewielki zbiornik o cechach mezotrofii, powierzchni 17 ha, średniej głębokości 4,4 m i głębokości maksymalnej 15,2 m. Długość linii brzegowej wynosi 2887,5 m. Brzegi są w większości strome (10–15 m wysokości), zadrzewione (buczyna) przy stosunkowo słabo rozwiniętym fitolitoralu (silniej rozwinięty w części południowej). Jezioro jest użytkowane turystycznie – na wschodnim brzegu znajduje się ośrodek wypoczynkowy wyposażony w 40 miejsc w domkach kempingowych, 500 miejsc na polu namiotowym, przystań i wyposażalnię sprzętu pływającego.

Specyficzną kategorię zbiorników stanowią niewielkie rozproszone **oczka wodne**. Ekosystemy wodne leżące pośród terenów użytkowanych rolniczo, bądź w bliskim sąsiedztwie osiedli charakteryzują się podwyższonym stopniem eutrofizacji wód.

W hydrologii terenu miasta Świdwin **sztuczne zbiorniki** wodne o charakterze stawowym pojawiają się niezmiernie rzadko. Jednym z akwenów powstałych w wyniku działalności człowieka jest położony w obrębie ekosystemu torfowiskowego duży karier poeksploatacyjny torfu w południowo-zachodniej części gminy. Na sposób powstania tego zbiornika wskazują zarówno jego kształt jak i brzegi. W dolinie Regi, po wschodniej jej stronie w wybudowano także dwa niewielkie stawy rybne.

4.3.1.1. Stan i potrzeby w zakresie budowy i modernizacji obiektów chroniących przed powodzią

Melioracje podstawowe

Na terenie miasta Świdwin zadania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej wykonano w trakcie prowadzenia regulacji rzeki Regi. Rzeka została uregulowana w ramach robót konserwatorskich w 2001 roku dzięki czemu miasto nie jest zagrożone powodzią. Z uwagi na położenie znacznej części miasta w dolinie rzecznej charakterystyczną cechą jest zmienność warunków wodnych i zróżnicowane ukształtowanie terenu.

W obszarze miasta i jego rejonie stwierdzono występowanie dwóch stref płytkich wód gruntowych: w dolinie Regi (woda występuje od 0 do 2,0 m ppt) i na wysoczyźnie deluwialnej (woda ponad 2,0 m ppt).

Melioracja szczegółowa

Utrzymanie rowów melioracyjnych w odpowiednim stanie technicznym umożliwia prowadzenie produkcji rolniczej okolicznych gospodarstw rolnych znajdujących się we wszystkich ościennych obrębach m. Świdwin.

Melioracje szczegółowe są własnością Miasta. Wszelkie zabiegi melioracyjne, modernizacje urządzeń, wykaszanie traw i czyszczenie rowów melioracyjnych systematycznie co roku, zależnie od potrzeb, zleca się Rejonowemu Związkowi Spółek Wodnych w Świdwinie.

W granicach administracyjnych miasta znajduje się łącznie 135 ha gruntów zmeliorowanych położonych w 4 obrębach (w tym: 39 ha to grunty orne i 95 ha użytki zielone):

- obręb Pogodno (część północna miasta),
- obręb Starówka (teren po obu stronach rz. Galbena na południowym krańcu ul. Drawskiej),
- obręb Szczytniki i Strażnica (dolina rz. Regi od oczyszczalni ścieków do ul. Łąkowej oraz ogrody działkowe i łąka, w rejonie ul. Łokietka pomiędzy terenem kolejowym i rzeką).

Dla zapewnienia stałej drożności sieci melioracyjnej i utrzymania jej w dobrym stanie technicznym niezbędne jest zabezpieczenie każdego roku w budżecie miasta środków finansowych na zadania melioracyjne.

4.3.1.2. Możliwości i potrzeby retencjonowania wody (tzw. duża i mała retencja)

Brak zbiorników retencyjnych, istnieją 3 duże stawy hodowlane, na które zostało udzielone pozwolenie wodnoprawne.

Mała retencja ma szczególne znaczenie wobec rosnącego niedoboru wody w ekosystemach, m.in. powstałych na skutek niedoboru opadów, melioracji odwodnieniowych i intensywnej produkcji rolnej. Niedobór wody jest jednym z głównych czynników ograniczających

produkcję rolną, a duży udział powierzchni uszczelnionej wywołuje zaburzenia odpływu wody w miastach.

4.3.1.3. Możliwości wykorzystania wód dla celów rozwoju turystyki

Jeziro Bukowiec znajdujące się w południowej części miasta, od północy sąsiadujące z niewielkim kompleksem leśnym posiada w większości swego obwodu strome brzegi (10-15 m wysokości). Długość linii brzegowej wynosi 2887,5 m. Jezioro jest użytkowane turystycznie – na wschodnim brzegu znajduje się ośrodek wypoczynkowy wyposażony w 40 miejsc w domkach kempingowych, 500 miejsc na polu namiotowym, przystań i wypożyczalnię sprzętu pływającego.

Istnieje również możliwość wykorzystania rzeki Regi do celów turystyki do organizowania spływów kajakowych, począwszy od Świdwina do Bałtyku.

4.3.2. Przewidywane kierunki zmian

Przewidywane zmiany związane są głównie ze zwiększeniem czystości wód powierzchniowych, zwłaszcza cieków oraz jezior oraz racjonalizacją użytkowania wody w zlewniach oraz ochroną przed podtopieniami i suszą.

Należy również dążyć do wyznaczenia i ujęcia w planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych celem ograniczania skutków podtopień.

Tereny przylegające bezpośrednio do cieków oraz tereny zaplanowane pod budowę zbiorników retencyjnych należy chronić przed zabudową.

4.3.3. Przyjęte cele

Celami średniookresowymi są:

- Dążenie do zapewnienia dobrego stanu (jakościowego i ilościowego) wód w Polsce,
- Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w Polsce, w tym reorganizacja służb zajmujących się gospodarowaniem wodami poprzez ich integrację,
- Zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej (samofinansowanie gospodarki wodnej),
- Efektywna ochrona przed powodzią i suszą,
- Integracja gospodarki wodnej z gospodarką leśną poprzez planowanie przestrzenne, przede wszystkim w celu zwiększenia naturalnej retencji wód oraz zmniejszenia zagrożenia powodziowego,

4.3.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Wzmacnianie instrumentów ekonomicznych dotyczących gospodarki wodnej, wdrożenie systemu zapewniającego pełen zwrot kosztów usług wodnych. Wprowadzenie rozwiązań zapewniających stabilne finansowanie gospodarki wodnej. Dążenie do samofinansowania gospodarki wodnej.
2. Tworzenie warunków do szerokiego korzystania z wód (rekreacja, energetyka, żegluga) przy nie pogarszaniu ich jakości, modernizacja i rozwój śródlądowych dróg wodnych.
3. Właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych.
4. Wyznaczanie obszarów zalewowych.
5. Budowa zbiorników i stopni wodnych, zwłaszcza na obszarach o znacznym zagrożeniu powodzią i suszą w harmonii z wymaganiami ochrony różnorodności biologicznej i przyrody.
6. Modernizacja systemu melioracji wodnych.
7. Rozwój małej retencji.
8. Odbudowa flotylii lodołamaczy.
9. Implementacja dyrektywy w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.

4.3.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 17. Przedsięwzięcia na lata 2008 - 2015 w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji								Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Zadania własne														
1	I	Opracowanie Planu Reagowania Kryzysowego obejmującego plan reagowania w przypadku powodzi.	Urząd Miasta									Ochrona przed powodzią	W miarę dostępnych środków	Środki własne
2.	P	Zabiegi melioracyjne, modernizacje urządzeń melioracji szczegółowej	Urząd Miasta, Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Świdwinie									Ochrona przed powodzią	W miarę dostępnych środków	Środki własne
Zadania koordynowane														
1	P	Określenie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz zasad ich użytkowania	RZGW/, Urząd Miasta									Ochrona przed powodzią	-	Środki własne, Inne fundusze
2	P	Współdziałanie w tworzeniu systemów ochrony przeciwpowodziowej	władze województwa, Urząd Miejski - WZ									Ochrona przed powodzią	-	Środki własne, Inne fundusze w tym strukturalne UE.
3	P	Budowa małych zbiorników retencyjnych	RZGW, WZMiUW/ Urząd Miasta									Ochrona przed powodzią	-	Środki własne, Inne fundusze.
4	P	Regulacja odbudowa rzek i kanałów	WZMiUW/, RZGW, Urząd Miasta,									Ochrona przed powodzią	-	Środki własne, Inne fundusze.
5.	P	Modernizacja obiektów i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	RZGW/ zarząd województwa, Urząd Miejski,									Ochrona przed powodzią	-	Środki własne, Inne fundusze.
6	I	Budowa i renowacja zbiorników małej retencji przez właścicieli prywatnych	WZMiUW									Ochrona przeciwpowodziowa, zabezpieczenie przed skutkami suszy	-	Dotacje z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Urzędu Marszałkowskiego

5. Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

5.1. Jakość wód

Ocena jakości wód została wykonana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych, podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz.U. Nr 32 poz. 284)

Zgodnie z rozporządzeniem wyróżnia się pięć klas wód:

Klasa I – wody o bardzo dobrej jakości,

Klasa II – wody dobrej jakości,

Klasa III – wody zadowalającej jakości,

Klasa IV – wody niezadowalającej jakości,

Klasa V – wody złej jakości.

5.1.1. Analiza stanu istniejącego

5.1.1.1. Jakość wód powierzchniowych

Badania stanu czystości rzek prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zgodnie z programem Państwowego Monitoringu Środowiska.

Monitoring rzeki Regi prowadzony jest w pięciu miejscach. Najbardziej reprezentatywne wyniki badań dla Świdwina wykonywane są powyżej tego miasta w km 133,2. Dla porównania chemizmu wód poniższa tabela przedstawia również analizę wyników przeprowadzonych poniżej Świdwina, w miejscu ujścia Starej Regi do Regi oraz w Przyrzeczu. Wyniki pochodzą z lat 2004-2005.

Tabela 18 Wynik monitoringu Regi

Lp.	Nazwa punktu	Km	Rok ostatniego badania	Klasa czystości	Max stężenie azotanów	Przekroczenia wskaźników eutrofizacji
1.	Przyrzecze, powyżej Bierzwnicy	152,2	2004	III	10,5	Nie
2.	Powyżej Świdwina	133,2	2005	III	25,2	Tak
3.	Stara Rega – ujście do Regi w m. Stonowice	2,9	2005	-	11,9	Nie

Źródło: WIOŚ 2004-2005

Stan wód na całym badanym odcinku można zaliczyć do zadowalającej jakości. W punkcie powyżej Świdwina wody zawierały ponadnormatywne stężenie azotanów, jak również wysokim wskaźnikiem eutrofizacji, co może świadczyć o zbyt intensywnym spływie zanieczyszczeń z pobliskich pól, natomiast w dwóch pozostałych punktach poziom azotanów kształtował się na dopuszczalnym poziomie.

5.1.1.2. Jakość wód podziemnych

Na obszarze miasta nie występują rejestrowane obszary głównych zasobów wód podziemnych (GZWP). Wody podziemne na terenie powiatu są kontrolowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzona jest kontrola jakości zwykłych wód podziemnych, koordynowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Na jakość wód podziemnych na analizowanym terenie wpływ mają istniejące tu warunki hydrogeologiczne oraz formy prowadzonej działalności.

Na terenie miasta Świdwin nie prowadzi się monitoringu wód podziemnych. Najbliższe punkty znajdują się w m. Połczyn Zdrój i Łobez. Z przeprowadzonych w latach 2004-2005 badań można stwierdzić, że jakość tych wód ulegała zmianom. W Połczynie ich stan pogorszył się z I klasy w 2004 r., do II klasy w roku 2005 r., natomiast w m. Łobez jakość wód uległa polepszeniu z IV klasy w 2004 r. na II klasę w roku 2005. Wskaźnikami determinującymi jakość wód podziemnych były przede wszystkim podwyższone wartości azotanów, fosforanów i potasu.

5.1.1.3. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Ujęcia wody w mieście

Na terenie Miasta funkcjonują następujące czynne i rezerwowe ujęcia wody:

Tabela 19 Ujęcia wody na terenie miasta Świdwin

Ujęcie	Wydajność [m ³ /h]	Strefa ochrony
SUW Szczecińska		
studnia SW-1/87	55	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni
studnia SW-2/87	60	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni
SUW Wojska Polskiego		
studnia SW-1	20	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni
studnia SW-2	29	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni
studnia SW-4	60	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni
SUW Popieluszki		
studnia SW-1/82	60	bezpośrednia w promieniu 8 m od studni
Rezerwowe		
Hydrofornia Miła		
studnia SW-1/77	24	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni
studnia SW-2/87	25	bezpośrednia w promieniu 8 m od studni
Hydrofornia Łąki 3		
studnia SW-3/75	60	bezpośrednia w promieniu 10 m od studni

Źródło: ZUK w Świdwinie

Istniejące studnie nakładają się zasięgiem lejów depresyjnych, maleją ich wydajności jednostkowe, obniża się poziom lustra wód i wartości zasobów dynamicznych. Rośnie równocześnie zagrożenie zasobów jakościowych. Nieczynne, nie zlikwidowane zgodnie z wymogami, stare odwierty studzienne stanowią drogę bezpośredniego zagrożenia dla warstwy wodonośnej. Miasto, myśląc racjonalnie o swym dalszym rozwoju (już w randze powiatu) musi jak najprędzej uporządkować sprawę ochrony i wykorzystania zasobów wodnych dla potrzeb komunalnych.

Sieć wodociągowa

Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta (stan na grudzień 2007 r.) wynosi 14,8 km. W ostatnich latach rozbudowa sieci wodociągowej przedstawiała się następująco:

Tabela 20 Długości nowo wybudowanej sieci wodociągowej w latach 2004-2007

-----	Sieć wodociągowa
2004	ok. 400 m
2005	ok. 1000 m
2006	ok. 1100 m
2007	ok. 700 m

Źródło: Urząd Miasta Świdwin

Przeprowadzone przedsięwzięcia związane z poprawą jakości i dostępności do wody pitnej w latach 2004-2006:

- modernizacja obiektów stacji uzdatniania wody – obiekty eksploatowane są przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Świdwinie, zadania sfinansowane w ramach pożyczek udzielonych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ze środków budżetu Miasta:
 - zmodernizowano SUW ul. Wojska Polskiego – stacja oddana do użytkowania po wykonaniu prac w grudniu 2004r.,
 - zmodernizowano SUW ul. Popiełuszki – stacja oddana do użytkowania po wykonaniu prac w listopadzie 2005r.,
 - modernizacja SUW ul. Szczecińska – prace zakończone, obiekt wkrótce zostanie oddany do eksploatacji,
- rozwój sieci wodociągowej – zadania zrealizowane ze środków własnych ZUK Sp. z o.o. w Świdwinie:
 - w 2004r. – budowa sieci wodociągowej w ul. Drowskiej (92,0 mb), ul. Łąkowej (665,0 mb), ul. Zduńskiej (303,0 mb), ul. Połczyńskiej (636,0 mb).
 - w 2005r. – budowa sieci wodociągowej w ul. Krótkiej (396,0 mb), ul. Armii Krajowej (I etap 571,1 mb),
 - w 2006r. – budowa sieci wodociągowej w ul. Połczyńskiej (393,0 mb), ul. Armii Krajowej (II etap 380,0 mb), ul. Ogrodowa (100,0 mb), Osiedle Chrobrego (200,0 mb);

5.1.1.4. Odprowadzanie ścieków komunalnych

Miasto obsługuje zmodernizowana i rozbudowana w latach 2004-2005 r. miejska oczyszczalnia ścieków w Świdwinie. Inwestycja realizowana była ze środków dotacji z EkoFunduszu i pożyczki NFOŚiGW oraz środków własnych Miasta Świdwina. Właścicielem oczyszczalni jest Miasto Świdwin, natomiast prowadzącym instalację jest Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Świdwinie. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Regi w km 129+840 w ilości Ośr.d = 4500 m³/d z dopuszczalną wielkością zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach:

- BZT5 – 15 mg O₂/dm³
- ChZTer – 125 mg O₂/dm³
- Zawiesina ogólna – 35 mg/dm³
- Fosfor ogólny 2 mg P/dm³
- Azot ogólny 15 mg N/dm³
- pH – 6,5-9,0

Oczyszczalnia ścieków w Świdwinie przystosowana jest do obsługi 25875 RLM (równoważna liczba mieszkańców)

Na oczyszczalni prowadzone są badania wielkości zanieczyszczeń w ściekach surowych i oczyszczonych 12 razy w roku w regularnych odstępach czasu (raz na miesiąc) we wskaźnikach określonych w pozwoleniu wodno-prawnym

Oczyszczalnia miejska w Świdwinie przyjmuje ścieki komunalne z miasta Świdwina oraz ścieki dowożone z okolicznych miejscowości.

Miasto Świdwin skanalizowane jest w 95%. Całkowita długość sieci kanalizacji sanitarnej (stan na 31 grudnia 2007 r.) wynosi 25,3 km. W latach ubiegłych przeprowadzone zostały przedsięwzięcia mające na celu poprawę dostępności systemów kanalizacyjnych:

a) budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Podgórnej (80,5 mb) i ul. Podwale (107,9 mb) – zadania zrealizowane w 2005r. ze środków własnych ZUK Sp. z o.o. w Świdwinie;

b) kontynuacja instalacji kanalizacyjnej w ramach uzbrojenia pod osiedle domów jednorodzinnych ul. Armii Krajowej – inwestycja realizowana ze środków Urzędu Miasta;

W latach 2004-2007 na terenie miasta wybudowano następujące ilości sieci kanalizacyjnej:

Tabela 21 Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej w mieście Świdwin w latach 2004-2007

rok	Ilość wybudowanej sieci kanalizacyjnej
2004	ok. 400 m
2005	---
2006	ok. 500 m
2007	ok. 1200 m

Źródło: Urząd Miasta Świdwin

5.1.1.5. Odprowadzanie ścieków deszczowych

Sieć kanalizacji na wody opadowe występuje prawie na całym terenie zainwestowanym. Odbiornikiem wód opadowych jest rzeka Rega. Aktualna długość sieci kanalizacji deszczowej w mieście to ok. 24,5 km.

Sieć kanalizacji na wody opadowe traktowana jest jako odwodnienie ulic, placów i połączeń dachów.

Wyloty kanalizacji deszczowej zlokalizowane są w:

- rejonie mostu kolejowego ulicy Batalionów Chłopskich,
- 3 wyloty w rejonie ulic Łąkowa, Gdańska, Toruńska,
- 1 wylot do rzeki Regi w rejonie ul. Sportowej.

Na wylotach sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowane są urządzenia podczyszczające (piaskowniki, separatory itp).

Wojskowe osiedle mieszkaniowe i ośrodek turystyczny – wypoczynkowy położone są poza zasięgiem obsługi komunalnej sieci kanalizacyjnej.

Wojskowe osiedle mieszkaniowe podłączone jest do oczyszczalni eksploatowanej przez WAM o przepustowości 500 m³/d (oczyszczalnia jest przeciążona). Administrator oczyszczalni przewiduje rozbudowę oczyszczalni ścieków do przepustowości 2000 – 5000 m³/d (lokalizacja w części zachodniej terenów specjalnych).

Ośrodek turystyczny wypoczynkowy nad jez. Bukowiec posiada własne urządzenia lokalne do przetrzymywania ścieków. Możliwość jego podłączenia do kanalizacji wynikać będzie rozwoju miasta w obszarach sąsiednich.

5.1.1.6. Stopień zwodociągowania i skanalizowania miasta

Stopień zwodociągowania jest niemal równy skanalizowaniu i wynosi odpowiednio 98% i 95%. W porównaniu z innymi miastami polskimi wynik jest zadowalający.

Z wodociągów w mieście korzysta 14784 mieszkańców, ilość przyłączy prowadzonych do budynków wynosi 583. Natomiast do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 12805 mieszkańców, liczba przyłączy prowadzących do budynków wynosi 542. (GUS stan na grudzień 2006 r.)

5.1.1.7. Jakość wody dostarczanej do konsumentów

Zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007r., Nr 61, poz. 417), dopuszczalna zawartość żelaza w wodzie do picia wynosi 0,2 mg a manganu - 0,05 mg/dm³ wody, odczyn pH 6,5-9,5.

Wyniki badań prowadzonych przez ZUK na ujęciach wody dostarczanej mieszkańcom Świdwina przedstawiają się następująco:

Tabela 22 Zestawienie podstawowych wyników badań wody na ujęciach miejskich

Ujęcie	Fe	Mn	pH	Bakteriologia
SUW Szczecińska	0,17	0,068	7,84	Nie stwierdzono
SUW Wojska Polskiego	0,021	0,001	7,84	Nie stwierdzono
SUW Popiełuszki	0,034	0,004	7,77	Nie stwierdzono

Źródło: ZUK w Świdwinie

Większość wyników mieści się w dopuszczalnej normie, jedynie na ujęciu SUW Szczecińska w niewielkim stopniu poziom manganu odbiega od normy.

5.1.1.8. Problem nieszczelnych zbiorników bezodpływowych

Zgodnie z *ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, gminy mają obowiązek prowadzić ewidencję zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Do wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych uprawnione są wyłącznie przedsiębiorcy posiadający wymagane w tym zakresie zezwolenie wydane przez prezydenta ze względu na świadczenie usług.

Obecnie na terenie miasta zinwentaryzowano:

- 93 szt. zbiorników bezodpływowych (w tym 19 szt. w przedsiębiorstwach oraz 74 szt. u osób prywatnych),
- 1 przydomową oczyszczalnię ścieków,

Nierozpoznana w pełni sytuacja w gospodarce ściekami gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych pozwala sądzić, iż prawdopodobnie duża część tych zbiorników nie spełnia wymagań w zakresie właściwego stanu technicznego, a także wywóz zgromadzonych ścieków odbywa się przez firmy niekoniecznie do tego uprawnione, a często także dokonywany przez samych użytkowników (szczególnie w przypadku gospodarstw rolnych) na pola własne w celu rolniczego wykorzystania. Są to działania niezgodne z obowiązującym w tym zakresie prawem.

Ponadto zarówno nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na ścieki, jak i niekontrolowany ich wywóz stanowią poważne zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego, szczególnie na terenach dolin cieków, gdzie zwierciadło wód gruntowych zalega płytko pod powierzchnią terenu na głębokości ok. 1 m. Takie działania powodują zachwianie równowagi biologicznej i gospodarczej, stanowią m.in. zagrożenie bakteriologiczne dla wód powierzchniowych przeznaczonych na kąpieliska, skażenia ujęć infiltracyjnych wody, zanieczyszczenia wód przeznaczonych na hodowlę ryb i do rekreacji oraz nadmiernego zanieczyszczenia i eutrofizacji wód stojących powierzchniowych.

5.1.2. Przewidywane kierunki zmian

Zaopatrzenie w wodę o dobrej jakości jest jednym z najważniejszych celów zaspokajania potrzeb ludności. Ocena stanu urządzeń służących do poboru wody oraz jej uzdatniania i dalej przesyłu do punktów poboru wymusza dążenie do rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę w taki sposób, aby obejmowały one jak największą liczbę użytkowników na terenie miasta. Takie działania mają także zapewnić poprawę jakości wody dostarczanej do odbiorców tak, aby spełniała ona wymagania stawiane obecnie obowiązującymi przepisami. W celu ochrony wody i środowiska gruntowo – wodnego niezbędnym jest ograniczanie do niezbędnego minimum źródeł stanowiących zagrożenie dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych.

Jednym z najważniejszych elementów mających wpływ na jakość oraz stan zasobów wodnych i nierozzerwalnie związanych z gospodarką wodną jest gospodarka ściekowa. W świetle takich uwarunkowań na terenie gminy będą podjęte działania mające na celu dążenie do realizacji zadań w gospodarce ściekowej wynikających ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania oczyszczalni są w zamierzeniach krajowego programu oczyszczania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej w województwie. W perspektywie do 2015 roku (okres docelowy niniejszego Programu do 2010) wszystkie aglomeracje o RLM ≥ 2000 powinny zostać wyposażone w mechaniczno – biologiczne oczyszczalnie ścieków z usuwaniem związków biogenych wraz z systemami kanalizacji.

5.1.3. Przyjęte cele

Do końca 2015r. Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych pochodzących z obszaru kraju w celu ochrony wód powierzchniowych. w tym wód morskich, przed eutrofizacją oraz zakończyć program budowy, rozbudowy i modernizacji systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o RLM od 2 000 do 15 000.

Celem średniookresowym polityki ekologicznej w odniesieniu do jakości wód jest:

- Osiągnięcie dobrego stanu krajowych wód powierzchniowych i podziemnych.

5.1.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Realizacja inwestycji wskazanych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej).
2. Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej.
3. Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych.
4. Wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt.
5. Wspieranie działań inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.
6. Opracowanie działań wodno-środowiskowych w celu przeciwdziałania zanieczyszczeniu wody poszczególnymi substancjami priorytetowymi, w tym zmniejszanie zawartości substancji priorytetowych w wodach, zaprzestanie lub eliminacja zrzutów, emisji i strat tych substancji.
7. Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych.
8. Rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych i jej dostosowanie do wymagań wspólnotowych.
9. Zapewnienie stabilnego finansowania prac rozwojowych i monitoringu.
10. Kontynuacja zmian organizacyjnych i instytucjonalnych mających na celu wzmocnienie ochrony wód w Polsce i pełne dostosowanie instytucjonalne i proceduralne do systemu europejskiego.
11. Realizacja prac planistycznych niezbędnych dla wdrożenia wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.
12. Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem.

5.1.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej

Tabela 23. Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	I	Budowa sieci kanalizacyjnej zgodnie z przyjętym WPI	Urząd Miasta										Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	W miarę dostępności środków	Środki własne, FOŚiGW, inne fundusze.
2	I	Zagospodarowanie osadu ściekowego z miejskiej oczyszczalni ścieków w Świdwinie	Urząd Miasta, ZUK										Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	800000	Budżet Miasta, inne fundusze
3	I	Budowa i modernizacja sieci wodociągowych na terenie miasta	Urząd Miasta, ZUK										Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, inne fundusze
4	I	Modernizacja stacji uzdatniania wody w mieście	Urząd Miasta, ZUK										Zapewnienie odpowiedniej jakości wody dostarczanej mieszkańcom	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, inne fundusze
Zadania koordynowane															
1	P	Budowa i modernizacja urządzeń oczyszczających ścieki przemysłowe wprowadzane do wód, do ziemi lub do instalacji zbiorowego odprowadzania ścieków	przedsiębiorcy/										Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	-	Środki własne, Inne fundusze.
2	P	Budowa i modernizacja urządzeń dostarczających wodę	przedsiębiorcy/										Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	-	Środki własne, Inne fundusze.
3.	P	Prowadzenie monitoringu wód na terenie miasta	WIOŚ, PSSE										Kontrola jakości wody	-	

5.2. Zanieczyszczenie powietrza

Wszystkie istotne źródła emisji posiadały decyzje o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ustalających maksymalne wielkości emisji i zobowiązujących do podejmowania działań zmierzających do poprawy stanu czystości powietrza.

- dla wszystkich jednostek, które mają techniczne i lokalizacyjne możliwości podłączenia się sieci ciepłych wydawane są decyzje o likwidacji kotłowni.
- zakłady zobowiązane są do podejmowania działań mających na celu ograniczenie emisji poprzez zmianę paliwa na ciekłe lub gazowe.

- wszystkie jednostki wprowadzające zanieczyszczenia do powietrza zobowiązane są do prawidłowej eksploatacji źródeł emisji i posiadanych urządzeń odpylających oraz do ograniczanie emisji wtórnej.
- decyzje dla zakładów o największej emisji nakładają obowiązki prowadzenia pomiarów emisji i imisji zanieczyszczeń.

Istotnym elementem polityki w ochronie powietrza są opłaty za wprowadzanie zanieczyszczeń do atmosfery. Opłaty są jednym z najważniejszych ekonomicznych środków ochrony środowiska, którego celem jest stymulowanie podmiotów gospodarczych do oszczędnego korzystania z jego zasobów i minimalizowania szkodliwych zmian. Opłatami za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza objęte są wszystkie istotne jednostki organizacyjne. Opłaty za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza stanowią ponad 90% opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i tym samym źródłem zasilania Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie dokonuje corocznej oceny jakości powietrza w województwie Zachodniopomorskim. Celem ocen jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze stref i dokonanie klasyfikacji w oparciu o przyjęte kryteria – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu oraz poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów.

Klasyfikacja jest podstawą do podjęcia decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w strefie (opracowanie programów ochrony powietrza);

Ocenę dokonuje WIOŚ z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów;

- ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje następujące oznaczenia;

- dwutlenek azotu NO₂,
- dwutlenek siarki SO₂,
- benzen C₆H₆,
- ołów Pb,
- pył PM10 (pomiary metodą respirabilną),
- ozon O₃,
- tlenek węgla CO.

5.2.1. Analiza stanu istniejącego

Dla miasta brak jest szczegółowych pomiarów emisji i emisji zanieczyszczeń SO₂, CO, NO_x. Ze względu na utrzymujące się jeszcze funkcjonowanie lokalnych kotłowni węglowych i palenisk domowych (duża część miasta korzysta już z gazu ziemnego) spalających opał o niskiej jakości notowana jest dość duża emisja pyłów i gazów. Monitoring stężeń zanieczyszczeń gazowych na terenie Świdwina nie jest prowadzony, trudno więc na podstawie dorywczych pomiarów stwierdzić wielkość przekroczeń średniodobowych.

Miasto Świdwin należy do „czystych” pod względem emisji energetycznych zanieczyszczeń do powietrza, w stosunku do reszty województwa zachodniopomorskiego. Pomiary nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego ogółem i dwutlenku siarki.

Emisja podstawowych zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł punktowych uwzględniona w ocenie za 2007 r. w porównaniu z emisją uwzględniona w 2006 r. znacznie wzrosła w przypadku SO₂ (90%). Pozostałe zanieczyszczenia zmniejszyły się: CO o 7%, NO₂ o 26%. Wzrost emisji tlenków siarki spowodowane było większym zapotrzebowaniem na ciepło w sezonie grzewczym.

Emisja podstawowych zanieczyszczeń do powietrza (sektor komunalno-bytowy, stacje paliw) w porównaniu z latami ubiegłymi są wyższe, co również związane jest ze spalaniem paliw stałych ze względu na większe zapotrzebowanie na ciepło.

Obserwowany w ostatnich latach wzrost liczby samochodów, w tym importowanych samochodów używanych przyczynił się głównie do wzrostu zanieczyszczeń tlenków azotu oraz tlenków węgla w emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Tabela 24 Zestawienie rodzajów i wielkości emisji SO₂, NO₂ i CO w powiecie świdwińskim w latach 2005-2007

Powiat świdwiński	Emisja SO ₂ [Mg/rok]				Emisja NO ₂ [Mg/rok]				Emisja CO [Mg/rok]			
	Punkt.	Pow.	Liniowa	Suma	Punkt.	Pow.	Liniowa	Suma	Punkt.	Pow.	Liniowa	Suma
2005	24	196	9	229	9	102	127	238	205	486	283	974
2006	21	196	10	227	19	111	134	264	94	486	297	878
2007	43	196	1	240	14	111	354	479	88	3581	883	4552

Źródło: WIOS

5.2.1.1. Systemy zaopatrzenia w ciepło mieszkańców i przedsiębiorców

Miasto jest zasilane gazem ziemnym przewodowym GZ-50.

Tabela 25 Zgazyfikowanie miasta Świdwina

Miasto Świdwin	2004	2005	2006
Długość czynnej sieci gazowej	38,1	38,3	b.d.
Czynne połączenia do budynków mieszkalnych	1014	1027	1180
Odbiorcy gazu (gosp. domowe)	b.d.	4378	4576
Zużycie gazu [hm ³]	2,4	2,58	3,97
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	1,6	1,48	2,42
Ludność korzystająca z sieci gazowej	12137	12067	11973

Źródło: GUS

W 2006 roku było przyłączonych 4576 gospodarstw domowych. Zużycie gazu wynosiło około 3,97 hm³. Istniejące stacje i sieci gazowe posiadają około 30 % rezerwę przepustowości. Warunki rozwoju gazownictwa przewodowego na terenie miasta są od strony technicznej dobre. Miasto jest zasilane gazociągiem wysokiego ciśnienia posiadającym rezerwę przepustowości.

Istniejące możliwości rozbudowy sieci gazowych pozwalają na zlikwidowanie wielu lokalnych źródeł emisji i palenisk indywidualnych. Efekty tych działań były w ostatnich latach odczuwalne. Realizacja zadania „Likwidacja niskiej emisji” w latach kolejnych będzie bardzo trudna. Zauważa się ciągłą tendencję do zwiększania niskiej emisji, gdyż wielu mieszkańców, ze względu na koszty - powraca do opalania węglem zarówno gospodarstw domowych tak i firm.

Głównym zaopatrującym miasto Świdwin w energię ciepłą na cele grzewcze oraz ciepłej wody użytkowej jest Miejska Energetyka Ciepła sp. z o.o. w Świdwinie. Spółka eksploatuje:

- 10 kotłowni o łącznej mocy 20,613 MW,
- 86 węzłów cieplnych,
- sieć ciepłą o długości 7,204 km.

Ciepło dostarczane do odbiorców pozwala na ogrzanie 167624 m² lokali, natomiast zapotrzebowanie na ogrzewanie wynosi 14,688 MW.

W 2007 r. produkcja energii cieplnej wyniosła:

Ogółem: 104121 GJ

w tym:

- CO 92668 GJ
- CCW 11453 GJ

Udział paliw pierwotnych w produkcji ciepła w 2007 r.:

- Miał węglowy: 2626 Mg - 32%,
- Gaz GZ-50: 405000 Nm³ - 12%,
- Gaz GZ-30: 3635000 Nm³ - 56%.

Udział tych paliw w produkcji ciepła gwarantuje miastu bezpieczeństwo energetyczne na najbliższe lata.

Rozwój ciepłownictwa w mieście może się odbywać w oparciu o różne rodzaje paliw i przy wykorzystaniu energii odnawialnej.

O rzeczywistych kierunkach zdecydują względy ekonomiczne wynikające z kosztów utrzymania istniejących systemów, kosztów budowy nowych źródeł i instalacji cieplnych.

5.2.1.2. Obszary uciążliwości spowodowanej przez ciągi komunikacyjne

Do istotnych czynników mających wpływ na jakość powietrza atmosferycznego należy ruch drogowy, głównie na obszarach miejskich. W latach 2004-2007 nastąpił znaczny wzrost liczby pojazdów samochodowych na drogach, co jest spowodowane wzmożonym importem używanych samochodów z zagranicy.

Biorąc pod uwagę znaczne zmniejszenie emisji z punktowych źródeł energetycznych można obecnie stwierdzić, że zanieczyszczenia komunikacyjne stają się pierwszoplanowym problemem w obszarach aglomeracji miejskich i terenach lokalizacji szlaków komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do minimalizacji szkodliwego oddziaływania ruchu drogowego na ludzi i środowisko.

Na szczeblu powiatu oraz gmin praktycznie jedynym możliwym działaniem jest usprawnianie układu komunikacyjnego w obszarach zabudowy mieszkalnej oraz budowę obwodnic wyprowadzających ruch tranzytowy poza tereny zabudowane. Zagadnienie to powinno być uwzględniane na etapie planów przestrzennego zagospodarowania i studium uwarunkowań.

5.2.2. Przewidywane kierunki zmian

Prognozując zmiany stanu jakości powietrza w powiecie należy odnieść się do zachodzących w nim zmian gospodarczych i przyjętej strategii rozwoju.

Mając powyższe na uwadze należy przewidywać, że w przyszłości będzie następować zmniejszanie się wielkości emisji ze źródeł przemysłowych – energetycznych i technologicznych, i tym samym zmniejszanie udziału tej emisji w emisji całkowitej, zgodnie z obserwowaną w ostatnich latach tendencją ogólnokrajową wynikającą z upadku dużych nienowoczesnych obiektów przemysłowych, korelującą się ze wzmocnieniem działania organów administracji publicznej coraz skuteczniej wdrażających i egzekwujących prawo ochrony środowiska.

Do minimalizacji emisji spalin z obszarów arterii komunikacyjnych przyczynią się również realizowane nasadzenia zieleni wzdłuż pasów drogowych. Wykonanie tych działań w przypadku modernizacji i budowy dróg wymusi postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko prowadzone przy lokalizacji i realizacji inwestycji.

5.2.3. Przyjęte cele

Podstawowym celem polityki ekologicznej w zakresie ochrony powietrza w perspektywie średniookresowej jest osiągnięcie takiego jego stanu, który nie będzie zagrażał zdrowiu ludzi i środowisku oraz będzie spełniał wymagania prawne w zakresie jakości powietrza i norm emisyjnych.

Cele ilościowe wynikają z programów krajowych, zobowiązań przyjętych w Traktacie Akcesyjnym i ratyfikowanych umów międzynarodowych. W związku z tym celami średniookresowymi będą:

- Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- Spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa,
- Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania.

5.2.4. Kierunki działań

Kierunki działań:

1. Systematyczne opracowywanie i wdrażanie programów ochrony powietrza, zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza w strefach.
2. Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze.
3. Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych.
4. Wzmocnienie systemu monitoringu powietrza, w tym także w zakresie wynikającym z corocznej oceny jakości powietrza w strefach, głównie w zakresie pyłów PM10 i PM2,5, benzenu, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu oraz metali ciężkich i WWA,
5. Analiza potrzeby i możliwości wprowadzania nowych instrumentów ochrony powietrza, w tym możliwości rozszerzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji o kolejne substancje, wprowadzenia zobowiązań dobrowolnych czy realizacji wspólnych przedsięwzięć przez podmioty gospodarcze.

6. Promocja i wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu oraz mających na celu wdrożenie europejskich standardów emisji ze środków transportu,
7. Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki.
8. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii.
9. Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa).
10. Restrykcyjne przestrzeganie wymogów uwzględniania celów ochrony powietrza w programach, strategiach i politykach sektorowych.
11. Przygotowanie systemu oceny jakości zapachowej powietrza oraz zapobiegania jego zanieczyszczeniu przez substancje złownone.

5.2.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 26. Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 związane z ochroną powietrza atmosferycznego

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	I	Modernizacja systemów ogrzewania w obiektach zarządzanych przez Miasta	Urząd Miasta, jednostki organizacyjne Miasta									Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	W miarę dostępnych środków	Środki własne, FOŚiGW, inne fundusze w tym UE	
2	I	Termomodernizacja obiektów będących we władaniu Miasta	Urząd Miasta/ jednostki organizacyjne Miasta									Zmniejszenie zużycia energii	W miarę dostępnych środków	Środki własne, inne fundusze w tym UE	
3	P	Promowanie kotłowni wykorzystujących alternatywne źródła energii (biomasa, pompy ciepła)	Urząd Miasta MEC sp. z o.o									Poprawa jakości powietrza	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta	
4	P	Aktualizacja „Projektu założeń do planu zaopatrzenia gminy Świdwin w ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe” w stosunku do planów zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miasta									Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych środowiska	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta	
5	I	Budowa drogi wraz z infrastrukturą techniczną przy ul. Armii Krajowej	Urząd Miasta									Poprawa jakości dróg	1973790	Budżet Miasta	

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin na lata 2008-2011
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015

6	I	Duży Program Drogowy – I Etap (ul. Warszawska, Łąkowa, Bol. Chrobrego, Bat. Chłopskich)	Urząd Miasta									Poprawa jakości dróg	3043288	Budżet Miasta
Zadania koordynowane														
1	I	Wsparcie przedsięwzięć mających na celu rozwój sieci gazowej na terenie miasta	Urząd Miasta / gminy sąsiednie									Promowanie przedsięwzięć służących ograniczeniu spalania paliw stałych		Środki własne, inne fundusze w tym UE
2	P	Ograniczenie emisji substancji do powietrza przez inwestycje dotyczące budowy i modernizacji infrastruktury drogowej i kolejowej (budowa obwodnic miast w ciągach najważniejszych dróg, poprawa nawierzchni dróg, modernizacja linii kolejowych)	zarządzający infrastrukturą/ wojewoda, zarząd województwa, zarząd powiatu, Urząd Miasta									Ochrona jakości powietrza	-	Środki własne, inne fundusze w tym UE
3	P	Budowa gazociągów przesyłowych i sieci gazowych w mieście	PGNiG/ zarząd województwa, zarząd powiatu, gminy, Urząd Miasta									Ograniczenie emisji	-	Środki własne, inne fundusze w tym UE
4	P	Sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na gazowe i olejowe	mieszkańcy/ Urząd Miasta									Ograniczenie emisji	-	Mieszkańcy
5	I	Wsparcie przedsięwzięć dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych	Urząd Miasta właściciele nieruchomości									Wymiana pokryć dachowych azbestowych	-	Środki własne, inne fundusze w tym UE
6	I	Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczych	MEC sp. z o.o.									Poprawa jakości powietrza, zmniejszenie zużycia zasobów naturalnych	-	Środki własne
7	I	Rozwój sieci monitoringu jakości powietrza przez udział miasta w monitoringu regionalnym	WIOŚ /Urząd Miasta									Kontrola stanu jakości powietrza		Środki własne, inne fundusze w tym UE

5.3. Poważne awarie przemysłowe i klęski żywiołowe

5.3.1. Analiza stanu istniejącego

Mając na względzie specyfikę miasta Świdwin do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć:

- Pożary;
- Katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego;
- Klęski żywiołowe (w tym podtopienia);
- Skażenie toksycznymi środkami przemysłowymi;

Poważną awarią w rozumieniu ustawy POŚ jest zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na terenie Miasta Świdwin do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach lub podczas transportu materiałów niebezpiecznych: w wyniku kolizji drogowej bądź kolejowej, a także rozszczelnienia cystern kolejowych lub autocystern.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska. WIOŚ realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez:

- kontrolę podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii,
- badanie przyczyn wystąpienia awarii oraz sposobów likwidacji skutków awarii,
- prowadzenie szkoleń i instruktażu.

Potencjalnym zagrożeniem środowiska i zdrowia człowieka jest transport substancji niebezpiecznych. W przypadku wystąpienia skażenia środowiska podczas transportu materiałów niebezpiecznych (transport drogowy lub kolejowy), gdy trudno jest ustalić sprawcę zdarzenia - obowiązki usunięcia zagrożenia spoczywają na Staroście. Stąd istotne znaczenie miałyby wyznaczenie miejsca tymczasowego magazynowania odpadów powstałych w czasie usuwania skutków zdarzenia. Decyzja co do miejsca powinna być podjęta na poziomie województwa w porozumieniu z właściwymi samorządami terytorialnymi. Z punktu widzenia narażenia mieszkańców na skutki ewentualnych skażeń środowiska podczas transportu materiałów niebezpiecznych, ważne jest opracowanie programu informowania społeczeństwa o wystąpieniu awarii i sposobu zachowań w takiej sytuacji.

Z danych uzyskanych od Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świdwinie wynika, że w latach 2004-2007 na terenie miasta miały miejsce następujące działania:

Tabela 27 Ilość i rodzaj interwencji KPPSP w Świdwinie w latach 2004-2007

Działania	2004	2005	2006	2007
Usuwanie skutków silnych wiatrów	10	11	8	6
Usuwanie skutków gwałtownych opadów atmosferycznych	3	14	1	2
Usuwanie substancji ropopochodnych z jezdnii	2	3	2	1

Źródło: KPPSP w Świdwinie

Ponadto w grudniu 2004 r. prowadzono działania na rzece Rega związane z usuwaniem zanieczyszczeń spowodowanych substancją ropopochodną. Skutki zanieczyszczeń usuwano jeszcze w styczniu roku następnego.

5.3.2. Przyjęte cele

Średniookresowe cele polityki ekologicznej w tym zakresie to:

- Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii,
- Ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi, środowiska oraz wartości materialnych.

5.3.3. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań do 2014 roku:

1. Intensyfikacja inspekcji i kontroli obiektów niebezpiecznych przez właściwe służby.
2. Wspieranie przygotowywania planów i programów zmniejszających prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii na szczeblu wojewódzkim i powiatowym.
3. Prowadzenie szkoleń dla pracowników organów administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych w zakresie zapobiegania poważnym awariom.

4. Wspieranie współpracy odpowiednich służb i instytucji w zakresie wdrażania programów informowania mieszkańców o poważnych awariach i edukacji w tym zakresie.
5. Wsparcie przygotowania Państwowej Straży Pożarnej do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.
6. Wsparcie techniczne krajowego systemu reagowania kryzysowego w zakresie ratownictwa ekologicznego i chemicznego.
7. Stworzenie systemu pozwalającego na analizę i wykorzystanie doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych.
8. Stworzenie systemu pozwalającego na analizę i wykorzystanie doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych.
9. Dostarczenie informacji o awariach i przebiegu akcji ratowniczych.
10. Doskonalenie procedur dialogu ze społeczeństwem w sprawach związanych z lokalizacją i funkcjonowaniem zakładów stwarzających ryzyko poważnych awarii.

5.3.4. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 28 Przedsięwzięcia na lata 2008-2015 związane z ochroną przed poważnymi awariami

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	I	Rozwijanie i aktualizacja informacji o zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	Urząd Miasta										Ochrona przed poważnymi awariami	Bez kosztów	Środki własne, inne fundusze
2	I	Badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska z okresowym sporządzaniem raportów na ten temat	Urząd Miasta / służby i straż miejska										Ochrona przed poważnymi awariami	Bez kosztów	Środki własne, inne fundusze
3	P	Doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego formacji Straży Pożarnej	Urząd Miasta, Straż Pożarna										Ochrona przed awariami	Bez kosztów	Środki własne, inne fundusze
4	P	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Urząd Miasta – WZ, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, gazety lokalne, gminy										Edukacja społeczności lokalnej	W miarę dostępnych środków	Środki własne, PFOŚiGW, inne fundusze
Zadania koordynowane															
1	P	Kontrola przestrzegania europejskiej umowy "ADR" o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych	komendant wojewódzkiej straży pożarnej, Urząd Miasta, Inspekcja Transportu Drogowego										Bezpieczny transport substancji niebezpiecznych	-	Środki własne, Inne fundusze

2	P	Weryfikacja systemu wymiany informacji, komunikacji i łączności w zakresie ochrony przeciwpowodziowej	wojewoda/ Urząd Miasta, IMGW, RZGW							Ochrona przed klęskami żywiołowymi	-	Środki własne, Inne fundusze
---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	------------------------------------	---	---------------------------------

5.4. Oddziaływanie hałasu

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on m.in. zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenie hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny jest to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie, jak :

- komunikacja samochodowa, kolejowa, lotnicza,
- zakłady : przemysłowe, rzemieślnicze i usługowe, emitujące hałas na zewnątrz,
- obiekty użyteczności publicznej związane z hałaśliwą działalnością, np. stadiony,
- transport dostawczy i komunalny, maszyny budowlane
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach (>110 kV).

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku A (L_{Aeq}), wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2007 nr 120 poz. 826). Wartości te przedstawia poniższa tabela:

Tabela 29 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikiem $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

L.p	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 h	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1	2	3	4	5	6
1	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	50	40

4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45
---	---	----	----	----	----

Ze względu na rodzaj źródeł hałasu wyodrębniamy hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny. Największy zasięg ma hałas komunikacyjny, odbierany przez mieszkańców jako najbardziej dokuczliwy. Jego ograniczenie przedstawia też największe problemy techniczne.

W ostatnich latach globalnie nie obserwuje się znaczącego wzrostu emisji hałasu komunikacyjnego. Wiąże się to z coraz lepszym technicznie taborom transportowym, lepszymi drogami zapewniającymi płynność ruchu, posiadającymi nowe nawierzchnie o właściwościach pochłaniających dźwięk i wyposażonymi przy każdej modernizacji w środki ograniczające emisję. Ekran wzdłuż nowych arterii komunikacyjnych są coraz częstszym elementem krajobrazu nie tylko w pobliżu nowych dróg tranzytowych i autostrad, ale także w obrębie miast i wsi. Niestety, w warunkach lokalnych, najczęściej na terenach zwartej zabudowy śródmiejskiej z wąskimi ulicami obciążonymi ruchem na granicy przepustowości, stwierdza się bardzo duże odstępstwa od wartości dopuszczalnych poziomu hałasu w środowisku. Hałas uliczny oceniany jest jako szczególnie uciążliwy.

Z hałasów komunikacyjnych jako najmniej dokuczliwy postrzegany jest hałas kolejowy.

5.4.1. Analiza stanu istniejącego

Najbardziej znaczącym źródłem hałasu w mieście jest:

- hałas komunikacyjny, koncentrujący wzdłuż przebiegających przez miasto główne drogi;
- Uciążliwości hałasu przemysłowego dotyczą terenów wewnątrz zakładów przemysłowych;
- Hałas osiedlowy.

5.4.1.1. Obszary narażone na hałas transportowy

Świdwin leży poza głównymi trasami o znaczeniu ponadregionalnym. Przez miasto przechodzi szereg dróg wojewódzkich o znaczeniu regionalnym. Ruch tranzytowy z dużym udziałem ruchu ciężarowego prowadzony jest podstawowym układem ulic miejskich i na sieci ulic następuje nałożenie się ruchu tranzytowego z ruchem samochodowym związanym z funkcjonowaniem miasta.

W ramach organizacji ruchu podjęto próbę usprawnienia przejazdu przez miasto. Jednokierunkowy układ ulic w śródmieściu należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe. Jest ono mało czytelne dla ruchu tranzytowego.

Również nie są spełnione podstawowe zasady ze względu na bezpieczeństwo pieszych i zmotoryzowanych. Wymieszanie ruchu miejskiego z tranzytowym powoduje obniżenie przepustowości ulic a duży udział samochodów ciężarowych zwiększenie poziomu hałasu i spalin.

Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w ramach swej działalności przeprowadził w 2005 r. pomiar ruchu na przejściu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 162. Pomiar natężenia ruchu wyniósł:

Pojazdy samochodowe ogółem: 7000 w tym:

- Motocykle 49 (0,7%)
- Samochody osobowe i mikrobusy 6048 szt. (86,4%)
- Lekkie samochody ciężarowe (dostawcze) 553 (7,9%)
- Samochody ciężarowe 238 (3,4%)
- Autobusy 77 (1,1%)
- Ciągniki rolnicze 35 (0,5%)

Pomiar hałasu nie był wykonywany.

W ostatnich latach na terenie miasta miały miejsce liczne przedsięwzięcia związane z poprawą dostępności komunikacyjnej:

- wykonanie remontów dróg gminnych:
 - w 2004r. – remont ul. Zduńskiej, wykonanie nawierzchni z kostki betonowej polbruk, zrealizowane ze środków własnych Urzędu Miasta,
 - w 2005r. – wykonanie nawierzchni z kostki brukowej polbruk w ul. Podwale,
- ul. Miła, ul. Miła - boczna, ul. Konopnickiej oraz ul. Dąbrowskiej, realizacja ze środków budżetu Miasta,

- Mały Program Drogowy – inwestycję obejmującą wykonanie nawierzchni bitumicznej w ul. Nowomiejskiej, ul. Sportowej, ul. Żeromskiego i ul. Krótkiej zrealizowano w 2005r. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR.
- Przedsięwzięcia na drogach wojewódzkich w latach 2004-2007:
 - Remont chodnika i zjazdów przy ul. Połczyńskiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 152
 - Odnowa nawierzchni ul. Wojska Polskiego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 152
 - Przebudowa przejścia przez m. Świdwin w ciągu drogi wojewódzkiej nr 162.

5.4.1.2. Obszary narażone na hałas przemysłowy

Drugim źródłem hałasu są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Specyfiką hałasu przemysłowego jest jego długotrwałość występowania (zmianowy charakter pracy) a także czasowe krótkotrwałe duże natężenia.

Szczególnie uciążliwy ze względu na hałas dla miasta jest obszar lotniska, gdyż zasięg oddziaływania hałasu wykracza poza granice terenu lotniska i przekracza dopuszczalne wartości poziomu hałasu.

5.4.2. Przewidywane kierunki zmian

Politykę Unii Europejskiej w dziedzinie walki z hałasem określa dyrektywa 2002/49/WE w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku. Wg POŚ (art.112), ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszanie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany,

Polityka unijna zmierza w kierunku stworzenia sprawnego systemu gromadzenia informacji o stanie klimatu akustycznego środowiska.

Problem zagrożenia emisją hałasu należy integrować z aspektami planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego w mieście, istotne znaczenie będą miały przedsięwzięcia, dotyczące ograniczenia emisji komunikacyjnej. Są to działania z zakresu modernizacji sieci drogowej i zwiększenia przepustowości ruchu. W skali lokalnej istotne znaczenie ma zmniejszenie emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.

Kontrole przez służby WIOŚ instalacji emitujących nadmierny hałas do środowiska w znacznej mierze wymuszają na podmiotach inwestowanie w urządzenia ograniczające jego emisję (tłumiki, obudowy dźwiękoszczelne, przenoszenie instalacji do innego obiektu, skrócenie czasu pracy urządzeń).

5.4.3. Przyjęte cele

Celem średniookresowym polityki ekologicznej w odniesieniu do tego zagadnienia jest:

- Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców Polski ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu.

5.4.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań do 2014 roku:

1. Dokonanie oceny akustycznej wybranych (newralgicznych) miejsc powiatu.

2. Wprowadzanie rozwiązań bezpośrednio zmniejszających uciążliwość hałasu dla mieszkańców (np. budowa ekranów akustycznych, zwłaszcza na odcinkach nowych tras obwodnicowych i odcinkach istniejących tras o nadmiernym ruchu, dźwiękoszczelne okna).
3. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.
4. Zmniejszenie emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.

5.4.5. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 30. Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	I	Budowa drogi wraz z infrastrukturą techniczną przy ul. Armii Krajowej	Urząd Miasta										Poprawa jakości dróg	1973790	Budżet Miasta
2	I	Duży Program Drogowy – I Etap (ul. Warszawska, Łąkowa, Bol. Chrobrego, Bat. Chłopskich)	Urząd Miasta										Poprawa jakości dróg	3043288	Budżet Miasta
3	I	Prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej przy drogach w oparciu o przyjęty uprzednio program	Urząd Miasta										Ograniczenie emisji hałasu	W miarę dostępnych środków	Środki własne, PFOŚiGW, Inne fundusze w tym strukturalne UE.
4	I	Budowa i modernizacja sieci drogowej z towarzyszącą infrastrukturą w warunkach pełnej ochrony obszarów cennych przyrodniczo	Urząd Miasta										Poprawa komfortu akustycznego wzdłuż głównych szlaków tranzytowych	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, środki zewnętrzne
5	P	Ochrona mieszkańców przed lokalnymi emisjami hałasu związanymi np. z działalnością usługową	Urząd Miasta, PINB										Poprawa komfortu akustycznego mieszkańcom miasta	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta
6	P	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem	Urząd Miejski – RO, GK										Podniesienie świadomości ekologicznej	5000 /rok	Budżet Miasta, PFOŚiGW
Zadania koordynowane															

2	P	Identyfikacja i sporządzenie wykazu terenu wokół dróg i linii kolejowych z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, terenów zagrożonych hałasem i obszarów ograniczonego użytkowania	wojewoda/ WIOŚ, Urząd Miasta										Ograniczenie emisji hałasu w pobliżu linii kolejowych i dróg	-	Środki własne, Inne fundusze w tym strukturalne UE.
3	P	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	władze województwa, WIOŚ Urząd Miasta										Edukacja społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	-	Środki własne, Inne fundusze w tym strukturalne UE.
4	P	Podjęcie przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych na rzecz ograniczenia emisji hałasu przemysłowego	przedsiębiorcy/ WIOŚ, Urząd Miasta										Ograniczenie emisji hałasu przemysłowego	-	Środki własne, Inne fundusze w tym strukturalne UE.
5.	P	Wyrowadzenie ruchu tranzytowego poza granice miasta	wojewódzki zarząd dróg										Ograniczenie emisji hałasu	-	Środki własne, Inne fundusze w tym strukturalne UE.

5.5. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

5.5.1. Analiza stanu istniejącego

Miasto Świdwin jest zasilane na poziomie napięcia 110 kV poprzez stację transformatorowo – rozdzielczą 110/15 kV zlokalizowaną w zachodniej części miasta. Stacja ta jest zasilana dwustronnie liniami napowietrznymi 110 kV;

- odgałęzieniem jednotorowym od linii Łobez – Białogard AFL 185-240 mm²,
- linią Połączyn Zdrój – Świdwin AFL 240 mm².

Stacja 110/15 kV Świdwin jest wyposażona w dwa transformatory po 16 MVA i posiada znaczną rezerwę mocy wystarczającą dla około 10 – letniego okresu umiarkowanego rozwoju.

Rozdzielnia 15 kV posiada 36 pól średniego napięcia w tym 4 wolne.

Stacja 110/15 kV Świdwin zasila miasto i gminę Świdwin, podstację trakcyjną PKP oraz częściowo gminy Sławoborze, Brzeżno i Rąbino.

Dla okresu perspektywicznego dla zasilania miasta Świdwina i sąsiednich terenów przewiduje się zapotrzebowanie mocy na poziomie 50 MN.

W sieci 15 kV występuje znaczny procent linii napowietrznych. Na obrzeżach miasta przebiegają wiązki linii napowietrznych, które stanowią pewne utrudnienia dla rozwoju przestrzennego miasta.

Stacje bazowe telefonii komórkowej:

- komin Miejskiej Energetyki Ciepłej (teren bazy spółki) przy ul. Słowiańskiej 9 (sieć PTK Centertel, sieć Plus GSM, sieć Era GSM0
- komin kotłowni przy ul. Miłej 3 (sieć Plus GSM)

5.5.2. Przewidywane kierunki zmian

Polskie przepisy ochrony środowiska odnoszą się do linii prądu przemiennego o napięciach znamionowych 110 kV i wyższych. Znajomość problematyki oddziaływania linii energetycznych na środowisko ma istotne znaczenie przy ustalaniu zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w przepisach Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2007 nr 120 poz. 826) i oraz w ustawie prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 nr 25 poz. 150 z późn. zmianami).

W rozporządzeniu ww. rozporządzenia określono między innymi dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez linie elektroenergetyczne. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej położonych poza miastem dopuszczalny poziom dźwięku dla pory nocnej wynosi 40 dB.

W najbliższych latach podstawowym działaniem będzie prowadzenie badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Ponadto, jednym z ważnych zadań służących realizacji celu będzie wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami (Polityka Ekologiczna Państwa) z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania m.in. wokół urządzeń elektroenergetycznych, radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych, gdzie jest rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

5.5.3. Przyjęte cele

Średniookresowy cel polityki ekologicznej w tym zakresie to:

„Ochrona mieszkańców Polski przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych”.

5.5.4. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań:

1. Doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się monitorowaniem i badaniem pól elektromagnetycznych oraz prowadzenie bazy danych o polach elektromagnetycznych.
2. Opracowanie procedur administracyjnych zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól.
3. Stworzenie laboratorium referencyjnego do pomiaru pól elektromagnetycznych.

5.5.5. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych

Tabela 31. Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

L. p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji								Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady w zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Zadania koordynowane														
1	P	Współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne.	WIOŚ, WSSE/									Element systemu zarządzania środowiskiem	-	Budżet Państwa
2	P	Modernizacja istniejących sieci elektroenergetycznych stacji transformatorowych	Zakłady Energetyczne									Wzrost bezpieczeństwa	-	Środki Zakładu energetycznego, środki UE

6. Edukacja ekologiczna

6.1. Analiza stanu aktualnego

W polityce ekologicznej państwa edukacja ekologiczna społeczeństwa uznawana jest za jeden z ważniejszych instrumentów realizacji strategii ekorozwoju społecznego i gospodarczego. Poziom świadomości lokalnej społeczności w zakresie ochrony środowiska naturalnego jest bowiem warunkiem akceptacji tej polityki. Edukacja ekologiczna kształtuje całościowy obraz relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem i przyrodą. Wskazuje na zależność człowieka od środowiska oraz uczy odpowiedzialności za dokonywanie zmian. Tak więc jednym z najważniejszych zadań, jakie stoją zarówno przed organami władzy wszystkich szczebli, jak i przed ruchami społecznymi, jest utworzenie systemu powszechnej edukacji ekologicznej, poczynając od przedszkola aż po studia wyższe (edukacja formalna) oraz uwzględnienie wszystkich możliwych form edukacji nieformalnej.

Miasto Świdwin zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska edukacja ekologiczna zapewniona jest przez opracowanie i wdrożenie systemu gromadzenia i udostępniania informacji o środowisku:

- udostępnienie na stronie BIP Urzędu Miasta Świdwin następujących opracowań: „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin”, „Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Świdwin” oraz „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Świdwin”,
- udostępnianie na stronie internetowej Urzędu dokumentów zawierających dane środowiskowe,
- bieżąca aktualizacja publicznie dostępnego wykazu danych środowiskowych.
- do 2007 r. odbywał się konkurs „Eko-Nakrętka” dla przedszkoli i szkół podstawowych (organizowany przez Urząd Miasta i Spółkę ZUK)

W zakresie kreowania postaw proekologicznych jest udział przedszkoli i szkół w wielu konkursach o tematyce proekologicznej a także w wielu akcjach sprzątnięcia terenu miasta organizowanych przede wszystkim z okazji „Dnia Ziemi” oraz „Akcji sprzątnięcia świata”.

6.1.1. Przyjęte cele

Celem Polityki Ekologicznej Państwa jest stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa jako elementu wzmacniającego poziom akceptacji działań proekologicznych podejmowanych przez instytucje publiczne. Średniookresowym celem Polityki Ekologicznej do 2014 r. jest:

- Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- Zwiększenie liczby osób podejmujących świadome decyzje konsumenckie uwzględniające konieczność podjęcia ochrony zasobów przyrodniczych,
- Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi oraz wspieranie aktywności tych organizacji

6.1.2. Kierunki działań

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin kierunki działań nawiązują do kierunków przyjętych w dokumentacji wyższego szczebla: do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 oraz do Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego. Kierunki działań są również zgodne z przyjętymi w opracowaniach planistycznych zatwierdzonych na szczeblu lokalnym.

Kierunki działań do 2014 r.:

- Tworzenie programów edukacji ekologicznej społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju,
- Prowadzenie promocji postaw opartych na idei zrównoważonej i odpowiedzialnej konsumpcji,
- Wdrożenie mechanizmów ułatwiających dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie,
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- Organizowanie szkoleń dotyczących przepisów regulujących publiczny dostęp do informacji o środowisku przeznaczonych dla przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.
- Prowadzenie szkoleń i edukacji (formalnej i nieformalnej) w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.
- Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialnych źródeł energii (OZE).
- Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem.
- Wspieranie współpracy odpowiednich służb i instytucji w zakresie wdrażania programów informowania mieszkańców o poważnych awariach i edukacji w tym zakresie.

6.1.3. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 32. Przedsięwzięcia do realizacji w latach 2008-2015 w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców Miasta

L.p.	Rodzaj przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji									Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe nakłady zł	Potencjalne źródła finansowania
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Zadania własne															
1	P	Prowadzenie działalności edukacyjnej obejmującej mieszkańców Miasta Świdwin w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	Urząd Miasta, organizacje ekologiczne									Ograniczenie uciążliwości odpadów	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta,	
2	P	Edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, energii, selektywnej zbiórki odpadów.	Urząd Miasta, ZUK									Ograniczenie zużycia energii, wody i wytwarzania odpadów	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, inne fundusze	
4	P	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Urząd Miasta–Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, gazety lokalne									Podniesienie świadomości ekologicznej	W miarę dostępnych środków	Środki własne, FOŚiGW, inne fundusze	
5	P	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy środowiska	Urząd Miasta									Podniesienie świadomości ekologicznej	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, FOŚiGW	
6.	P	Kontynuowanie edukacji ekologicznej związanej z organizacją obchodów, festynów, konkursów.	Urząd Miasta									Podniesienie świadomości ekologicznej	W miarę dostępnych środków	Budżet Miasta, FOŚiGW,	
Zadania koordynowane															
1.	P	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	władze województwa, WIOŚ Urząd Miejski									Edukacja społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	-	Środki własne, Inne fundusze w tym strukturalne UE.	

7. Narzędzia i instrumenty realizacji Programu

7.1. Narzędzia i instrumenty programowo-planistyczne

- studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe stanowią narzędzia o zupełnie podstawowym znaczeniu; są one sporządzane przez władze gmin i uzgadniane przez starostę; sposób ich opracowania, stopień szczegółowości i zasady współpracy z gminami w trakcie udzielania przez starostę pozwoleń na budowę będą w znacznej części decydowały o możliwości realizacji zapisów Programu;
- oceny oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowią istotny materiał umożliwiający uzgodnienie planu miejscowego;
- oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć inwestycyjnych realizowane w ramach procedury zmierzającej do wydania decyzji o warunkach zabudowy, pozwolenia na budowę, koncesji na poszukiwanie i wydobywanie kopalin, pozwolenia wodno – prawnego, o warunkach prowadzenia robót regulacyjnych wód i melioracyjnych, zatwierdzającej projekt scalania i podziału gruntów, o zmianie lasu na użytki rolne;
- programy gospodarki odpadami przedsiębiorstw;

7.2. Narzędzia i instrumenty reglamentujące możliwości korzystania ze środowiska

- pozwolenia i decyzje administracyjne na emisję, zintegrowane, wodno-prawne, na wytwarzanie, zbiórkę i recykling odpadów, zobowiązujące do prowadzenia pomiarów
- zgłoszenia instalacji nie wymagających pozwoleń dokonywane przez zakłady je eksploatujące;
- przeglądy ekologiczne dokonywane w sytuacjach gdy powstają wątpliwości, w przypadku składowisk zawsze;
- instrukcje eksploatacji obiektów związanych z gospodarką odpadami;
- wymagania kwalifikacyjne stawiane eksploatującym obiektami gospodarki odpadami;
- strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody;
- strefy ograniczonego użytkowania terenu;
- ograniczenia lub zakazanie użytkowania niektórych jednostek pływających na wodach stojących;
-

7.3. Narzędzia i instrumenty finansowe

- opłaty za korzystanie ze środowiska; są ponoszone za: wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pobór wód, składowanie odpadów; ponadto na podstawie ustawy o ochronie przyrody uiszczane są opłaty za wycinkę drzew i krzewów, a na podstawie Prawa geologicznego opłaty za wydobywanie kopalin;
- opłaty podwyższone za korzystanie ze środowiska uiszczają podmioty korzystające z niego bez uzyskania wymaganego pozwolenia;
- wsparcie finansowe przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w drodze udzielania oprocentowanych pożyczek, dopłat do oprocentowania kredytów i pożyczek, udzielania dotacji, wnoszenia udziałów do spółek, nabywania obligacji, akcji i udziałów przez fundusze ochrony środowiska, oraz wsparcie finansowe przez Ekofundusz dysponujący pieniędzmi z ekokonwersji, fundusze Unii Europejskiej (szerzej o nich w dalszym rozdziale), inne pomniejsze fundusze i fundacje wspomagające ochronę środowiska, budżet państwa, budżet samorządu województwa;
- system materialnych zachęt (ustawa *Prawo ochrony środowiska* przewiduje zróżnicowane stawki podatków i innych danin publicznych służące celom ochrony środowiska) dla przedsiębiorców podejmujących się wprowadzania prośrodowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnosiwiatowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000, EMAS, programach czystej produkcji.

7.4. Narzędzia i instrumenty karne i administracyjne

- odpowiedzialność cywilna za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko uregulowana jest także w Kodeksie Cywilnym; pozwala on każdemu, komu przez bezprawne

oddziaływanie na środowisko zagraża lub została wyrządzona szkoda, żądać jej naprawienia lub zaprzestania działalności; jeżeli naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem może wystąpić jednostka samorządu terytorialnego;

- odpowiedzialność karna za szkody wyrządzone środowisku zagrożona jest karą grzywny lub ograniczenia wolności w wypadku wprowadzania do obrotu substancji stwarzających szczególne zagrożenie, eksploatacji bez pozwolenia instalacji lub lekceważenia przepisów przez prowadzącego zakład o dużym ryzyku;
- odpowiedzialność administracyjna sprowadza się do możliwości nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska i oddziałujący na niego negatywnie, obowiązku ograniczenia negatywnego wpływu i przywrócenia właściwego stanu środowiska;
- administracyjne kary pieniężne są ponoszone za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska;

7.5. Działalność kontrolna

Możliwość skutecznego korzystania z instrumentów administracyjnych wiąże się z podejmowaniem czynności kontrolnych. W przypadku samorządu gminnego konieczna jest dobra współpraca ze starostwem i z Inspekcją Ochrony Środowiska w celu systematycznej kontroli przestrzegania przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą zapisów zawartych w pozwoleniach na emisję i niebawem zintegrowanych.

7.6. Edukacja społeczności lokalnej

W programie ochrony środowiska woj. zachodniopomorskiego problematyka edukacji społeczeństwa w tej dziedzinie przewija się podczas omawiania każdego z komponentów środowiska.

Edukacja ekologiczna wpisuje się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej: „*Edukacja ekologiczna kształtuje całościowy obraz relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem i przyrodą. Ukazuje zależność człowieka od środowiska oraz uczy odpowiedzialności za zmiany dokonywane w środowisku naturalnym. Istotne jest, aby został on osiągnięty zarówno wśród młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych poprzez: edukację ekologiczną w formalnym systemie kształcenia oraz pozaszkolną edukację ekologiczną*”. Przedsięwzięcia edukacyjne społeczności lokalnej znalazły odzwierciedlenie w szeregu dokumentach lokalnych począwszy od Strategii Miasta. Zamiary w tej materii dotyczą: wspierania programów edukacji ekologicznej prowadzonej przez organizacje pozarządowe, gminy, szkoły. Przewidziano organizację warsztatów ekologicznych dla młodzieży, organizację wycieczek, szkolenie rolników w zakresie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, szkolenie radnych, wreszcie systematyczną edukację mieszkańców między innymi poprzez organizację otwartych spotkań dla nich. Ponieważ zamiary te dotyczą wielu dziedzin, choć w szczególności gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej, nie zostały one szczegółowo opisane w tabelach dotyczących poszczególnych komponentów środowiska. Jednakże nie ulega wątpliwości, że bardzo ważną pozycją w wydatkach Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej powinna być edukacja. Szczególnie cenna będzie w tej materii współpraca z organizacjami pozarządowymi i szkołami. Edukacja wiąże się z rozdziałem następnym, traktującym o udziale mieszkańców w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska.

7.7. Udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji

Włączanie do procesu realizacji zrównoważonego rozwoju szerokiego grona partnerów daje szansę na jego społeczną akceptację i przyjmowanie przez nich współodpowiedzialności tak za sukcesy jak i porażki. Społeczność Miasta Świdwin jest głównym adresatem działań przewidywanych *Programem*, stąd tak ważnym elementem jest uspołecznienie procesu planowania i podejmowania decyzji i przejrzystość procedur włączających doń szerokie grono partnerów. Zadanie to, by mogło przynieść pozytywny skutek, musi być realizowane przez społeczeństwo świadome zagrożeń, jakie niesie za sobą rozwój cywilizacyjny, a więc odpowiednio przygotowane. W przeciwnym wypadku podejmowane przez władze samorządowe próby rozwiązania szeregu problemów będą napotykały na społeczny opór.

8. Źródła finansowania

Realizacja zadań „Programu Ochrony Środowiska” wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet gminy. Do instrumentów finansowych gminy w zakresie ochrony środowiska należą:

- opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska,
- kary za przekroczenie wartości dopuszczalnych,

Fundusze celowe

Środki zgromadzone w funduszach są przeznaczane na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej i służą realizacji zasad zrównoważonego rozwoju. Miasto Świdwin ma możliwość ubiegania się o pomoc w finansowaniu zadań w zakresie ochrony środowiska z poniżej wymienionych źródeł:

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, który udziela pomocy finansowej na realizację zadań z ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnych z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz zobowiązań międzynarodowych Polski i obowiązujących przepisów prawa. Wojewódzki Fundusz zwykle współfinansuje zadania inwestycyjne realizowane na obszarze województwa. Głównym beneficjentem pomocy są jednostki samorządu terytorialnego, ale równie dobrze o dofinansowanie ze środków Funduszu mogą wystąpić i inne podmioty, w tym: spółdzielnie, stowarzyszenia, fundacje, jednostki administracji publicznej, podmioty gospodarcze czy osoby fizyczne.

Odrębną częścią oferty Funduszu są rozwiązania adresowane do tych podmiotów, które otrzymały dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Proponowane są w tym zakresie specjalne pożyczki płatnicze przeznaczone na zapłacenie faktur, które są refundowane ze środków funduszy unijnych. Pożyczki można spłacać przez okres do 8 lat z karencją do 12 lub 24 miesięcy. Ich oprocentowanie wynosi od 0,5 do 08 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym w zależności od źródła finansowania (środki własne Funduszu lub środki zagraniczne). Wysokość pożyczki nie może przekroczyć 90% kosztu całkowitego zadania.

Dotacje Funduszu udzielane do 90% kosztów całkowitego mogą być przeznaczone na:

- edukację ekologiczną,
- monitoring środowiska,
- ochronę i kształtowanie przyrody,
- ochronę lasów,
- ochronę przed powodzią i małą retencją,
- zapobieganie i likwidację skutków poważnych awarii,
- ekspertyzy, badania naukowe, programy wdrożeniowe i rozwojowe,
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia norm zanieczyszczeń środowiska,
- przedsięwzięcia modernizacyjne i inwestycyjne realizowane przez państwowe jednostki budżetowe,
- przedsięwzięcia modernizacyjne i inwestycyjne w obiektach ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, pomocy społecznej, oświaty, kultury, kultury fizycznej i turystyki, straży pożarnej, realizowane w szczególności przez: samorządowe osoby prawne, podmioty prawne związków wyznaniowych, podmioty mające status organizacji pożytku społecznego, państwowe lub samorządowe instytucje służby zdrowia, opieki społecznej, oświaty, kultury, kultury fizycznej i turystyki.

Przedsięwzięcia mogą być dofinansowane w formie dotacji do 50% wartości kosztów przedsięwzięcia oraz do 70 % wartości kosztów przedsięwzięcia związanego z edukacją ekologiczną i ochroną i kształtowaniem przyrody.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją finansującą przedsięwzięcia ochrony środowiska w Polsce. Celem działalności NFOŚiGW jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb

środowiska. Do priorytetowych programów przewidzianych do finansowania na 2008 r. należy ochrona:

- wód i gospodarka wodna,
- powierzchni ziemi, gospodarowanie odpadami i zasobami,
- powietrza,
- przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych.

Bank Ochrony Środowiska S.A., który istnieje od 1991 roku. BOŚ jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska i współpracuje z organizacjami zajmującymi się finansowaniem ochrony środowiska, tj. NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz innymi funduszami pomocowymi. Bank współfinansuje szerokie spektrum zadań z zakresu: ochrony wody i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony powierzchni ziemi.

EkoFundusz, którego zadaniem jest dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe przez społeczność międzynarodową w skali europejskiej, a nawet światowej. EkoFundusz wyklucza możliwości dofinansowania przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie jedynie lokalnych problemów. Zadaniem EkoFunduszu jest ponadto ułatwienie transferu na polski rynek najlepszych technologii z krajów donatorów, a także stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych działającego na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z dnia 22 lutego 1995 r.). Fundusz ten przeznacza środki finansowe na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych oraz na wypłatę odszkodowań przewidzianych ustawą.

Fundusze strukturalne Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska dostępne w latach 2007-2013. W ramach funduszy strukturalnych dostępnymi w Polsce programami operacyjnymi są:

- regionalne programy operacyjne (dla każdego województwa - 16),
- PO Infrastruktura i środowisko,
- PO Kapitał ludzki,
- PO Innowacyjna gospodarka,
- Programy europejskiej współpracy terytorialnej,
- PO Pomoc techniczna.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013 jednostki samorządu terytorialnego mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów dla priorytetu III (Priorytet III Środowisko Przyrodnicze). Celem priorytetu jest poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi regionu.

Ponadto dofinansowanie można uzyskać na realizację projektów w ramach priorytetu VI: Priorytet VI. Turystyka i środowisko kulturowe. Celem priorytetu jest Wykorzystanie środowiska przyrodniczego i kulturowego dla zwiększenia atrakcyjności regionu.

9. Streszczenie Programu Ochrony Środowiska

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Świdwin na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015.

Zasadniczym zadaniem, jakie niniejsze opracowanie ma spełnić jest określenie celów, priorytetów i w konsekwencji działań, jakie stoją przed samorządem gminnym w dziedzinie ochrony środowiska. Ich podjęcie i wykonanie ma na celu realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności podjętych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz, w znacznej mierze wynikającej z nich, *Polityki Ekologicznej Państwa*.

Dokument został opracowany w związku z obowiązkiem nałożonym na gminy przez ustawę z 27.04.2001 *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. 2008.25.150 z późn. zm.) w art.17 i 18, ustawę z 27.04.2001 *o odpadach* (Dz. U. 2007.39.251 z późn. zm.) w art. 14 ust.6 oraz ustawę z 27.07.2001 *o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. 2001.100.1085) w art. 10 w zakresie terminu jego realizacji. Zakres merytoryczny *Programu ochrony środowiska* określają *Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym* (MŚ grudzień 2002).

Podstawę opracowania niniejszego opracowania stanowi szereg dokumentów udostępnionych przez gminę oraz informacji, pochodzących z następujących jednostek:

- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- Komenda Powiatowej Straży Pożarnej
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- Główny Urząd Statystyczny.

Program Ochrony Środowiska musiał powstawać w ścisłej współpracy z Urzędem Miasta w Świdwinie. Konieczne było bowiem uwzględnienie zadań planowanych przez miasto, które będzie realizować jako własne.

Zwracając się o udostępnienie danych, Wykonawca miał świadomość, że pewne rejestry nie są prowadzone, albo są niekompletne. Nieliczne braki zostały w *Programie* uwidocznione gdyż i taka jest jego rola. Zaproponowane zostały też środki zaradcze.

Program składa się z kilku części charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, z analizą stanu istniejącego miasta Świdwin odnośnie ochrony przyrody, gospodarki leśnej, ochrony gleb, zasobów kopalin, wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, wykorzystanie energii odnawialnej, oddziaływanie pól elektromagnetycznych, oddziaływanie hałasu. W programie zawarte są również problemy wynikające z prowadzonej działalności człowieka oraz zagrożenia środowiska przyrodniczego, jak również przewidywane kierunki zmian, jakie nastąpią z uwzględnieniem rozwoju zrównoważonego.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (Program wojewódzki, Strategia wojewódzka) i lokalnym zwłaszcza z Programu powiatowego oraz z dokumentów, koncepcji władz gminy, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji pozarządowych i mieszkańców. Dodatkowo niektóre z przedsięwzięć zostały zaproponowane przez zespół opracowujący Program.

Zhierarchizowana lista przedsięwzięć, odnośnie każdego komponentu środowiska przyrodniczego została zawarta w tabelach. Zadania podzielone są na zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne. W każdej z tych grup wyróżnia się zadania własne i koordynowane.

Przy opracowywaniu programu, duży nacisk położono na poprawę stanu świadomości ekologicznej oraz edukację ekologiczną mieszkańców miasta.